БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

ЎЗБЕКИСТОН КП МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ, ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ВА МИНИСТРЛАР СОВЕТИ ОРГАНИ

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН | № 217 (16.603). | 16 сентябрь, 1976 йил, пайшанба | Баҳоси 2 тийин.

ПАХТАМИЗ 500.000 ТОННАДАН ОШДИ

КОСМОСДА ИККИ СОВЕТ БАҲОДИРИ

«СОЮЗ-22» УЧИРИЛДИ

ТАСС АХБОРОТИ

1976 йил 15 сентябрь куни Москва вақти билан соат 12 дан 48 минут ўтганда Совет Иттифоқида «Союз-22» космик кемаси учирилди. Кемани командир Совет Иттифоқи Қаҳрамони, СССРнинг космонавт-учувчиси, полковник Валерий Фёдорович Биковский билан борт-инженер Владимир Викторович Аксеновдан иборат составдаги экипаж бошқармоқда.

Космик фазони тинчлик мақсадларида тадқиқ этиш ва ундан фойдаланиш соҳасида социалистик мамлакатлар ҳамкорлиги программасига мувофиқ «Союз-22» космик кемаси учирилишидан асосий мақсад космосдан туриб халқ хўжалиги манфаатлари йўлида Ер юзасининг геологик-географик характеристикаларини ўрганиш илмий-техникавий методлари ва воситаларини пишиқтириш ва такомиллаштиришдан иборатдир. Шу вазифаларни ҳал этиш учун космик кема ичига ГДР ва СССР мутахассислари ишлаб чиққан ва ГДРдаги «Карл цейс йена» халқ корхонасида тайёрланган кўп зонали фотоаппаратлар ўрнатилган.

Учиш программасига мувофиқ илмий-техникавий, медицинавий-биологик тадқиқотлар ва экспериментларни бажариш ҳам кўзда тутилади.

«Союз-22» кемасининг экипажи билан барқарор радиоалоқа ва телевизион алоқа боғлаб турилибди.

Совет бошқариш маркази Совет Иттифоқи территориясида жойлашган кузатиш станциялари ва Атлантика океани акваториясининг турли районларида бўлган илмий-тадқиқот кемалари ёрдами билан «Союз-22» космик кемасининг учишини бошқармоқда ва ундан келаётган маълумотларни ишлаб чиқмоқда.

Космонавтлар В. Ф. Биковский билан В. В. Аксенов ўзларини яхши ҳис қиляптилар, кема ичидаги системалар нормал ишлаб турибди.

Космонавтлар Биковский ва Аксенов ўртоқлар учиш программасини бажаришга киришдилар.

Полковник БИКОВСКИЙ Валерий Федорович

Совет Иттифоқи Қаҳрамони, СССР космонавт-учувчиси Валерий Федорович Биковский 1934 йилда Москва областидаги Павловский посад шаҳрида туғилди. Качинск ҳарбий авиация билим юртини тамомлаб чиққандан кейин Совет Армияси авиация қисмларида хизмат қилди.

В. Ф. Биковский космонавтлар отрядига 1960 йилда қабул қилинди. 1963 йилда «Восток-5» кемасида ўзининг биринчи космик учишини бажарди.

У 1968 йилда космонавтлар тайёрлаш марказида ишдан ажралмаган ҳолда Н. Е. Жуковский номли ҳарбий-ҳаво инженерлик академиясини муваффақиятли тамомлади, беш йил ўтгач эса, техника фанлари кандидати илмий даражасини олиш учун диссертация ёқлади. Матбуотда босилган асарлари ва ихтиролари бор.

В. Ф. Биковский — 1963 йилдан Совет Иттифоқи Коммунистик партиясининг аъзоси.

Космонавтнинг рафиқаси Валентина Михайловна Звездний шаҳарчасида ишлайди. Биковскийларнинг 13 яшар Валерий, 11 яшар Сергей исмли ўғиллари бор.

АКСЕНОВ Владимир Викторович

Владимир Викторович Аксенов 1935 йилда Рязань область, Касимов районидаги Гиблици қишлоғида туғилди. 1953 йилда машинасозлик техникумини тамомлаб чиққанидан кейин ҳарбий авиация мактабининг, сўнгра Чугуев ҳарбий авиация билим юртининг курсанти бўлди.

В. В. Аксенов 1957 йилда конструкторлик бюросида ишлай бошлади ва Бутуниттифоқ сиртқи политехника институтига ўқишга кирди, бу институтни 1963 йилда тамомлади. У космик аппаратларнинг янги системаларини ишлаб чиқишда, уларни учириб синаб кўришда, шунингдек экипажларни учишга тайёрлашда актив қатнашди.

В. В. Аксенов космонавтлар отрядига 1973 йилда қабул қилинди, у космик учишларга тайёргарликнинг тўла курсини ўтди.

В. В. Аксенов — 1959 йилдан Совет Иттифоқи Коммунистик партиясининг аъзоси.

Космонавтнинг рафиқаси Марина Васильевна конструкторлик бюросида ишлайди. Аксеновларнинг 12 яшар Валерий, 6 яшар Сергей исмли ўғиллари бор.

ҲАМКОРЛИК ЖИЛОЛАРИ

«СОЮЗ-22» КОСМИК КЕМАСИ УЧИРИЛИШИДАН РЕПОРТАЖ

Космик кема учирилиши арафасида ракетани чиқаришга сўнгги тайёргарликлар ўтказилаётган монтаж-синов корпусида журналистларни «Союз-22» космик кемаси билан таништиришди. Кеманинг экипажи — Валерий Биковский билан Владимир Аксенов бу жойда ердаги сўнгги репетицияларини ўтказишар, жиҳоз ва асбоб-ускуналарнинг жойланишини текшириб кўришарди. Команда пульти ёнида ҳозиргина экипаж ишлаган юқориликка стапель (ҳавоза) пиллапоялари орқали чиқишдан олдин медицина постига учраб, оқ халат ва махсус юмшоқ пойафзал кийиб олиш лозим эди. Қуйи бўлма — приборлар бўлмасидан ўтгач, стапелнинг учинчи қаватида бош учувчи кабинасининг дарчаларидан бири —туширилувчи аппаратга рўпара келасиз. Шлемофонлар биркитилган икки кресло, табло қаторлари ва бошқариш команда пультининг кнопкалари ойнада кўриниб турибди. Стапель бўйлаб юқорига яна иккита майдонча кўтарилсангиз орбитал бўлманинг худди ўзидан чиқасиз.

— Биз туташтирилувчи узели биркитилган кеманинг шу бўлмасини кўраверишга одатланиб қолдиқ, — дейди совет космонавтларини тайёрлаш раҳбари, генерал-лейтенант В. А. Шаталов — кейинги йилларда «Союз» кўпроқ транспорт кемаси вазифасини адо этиб, орбитада бошқа космик объект билан туташмоқда. Лекин «Союз»нинг мустақил илмий ёки инженерлик лабораторияси сифатидаги имкониятлари ҳали битишига анча бор.

В. А. Шаталов орбитал бўлманинг одатда туташтирувчи узели жойлашадиган қисмига эътиборимизни жалб қилади. Ҳозир унинг ўрнига фотобўлма жиҳозланган. Халқ хўжалиги манфаатлари йўлида ер юзини олисдан туриб тадқиқ этиш методларини пишиқтириш улкан учиш программасининг бандларидан бири ҳисобланади. Совет Иттифоқи билан Германия Демократик Республикаси олимлари биргалашиб ишлаб чиққан программага мувофиқ ГДРдаги «Карл цейс йена» халқ корхонасида атайлаб шу учишга МКФ-6 маркали фотоаппаратлар комплекти ясалди. Бу аппаратлар олтита ҳар хил тўлқин диапазонида, шу жумладан кўзга кўринмайдиган тўлқин диапазонида ер юзини бир вақтда суратга олади.

Ҳали Москвада, космик тадқиқотлар институтида эканмиз, «Радуга» деган ном олган шу экспериментнинг илмий раҳбарлари билан танишдик. Ушбу институт лабораторияларида социалистик мамлакатларнинг космик тадқиқотлардаги ҳамкорлик программаси бўйича кўпдан-кўп оригинал экспериментлар тайёрланган эди.

Старт бериш олдидаги тайёргарлик хронометр бўйича аниқ вақтларда ўтади: давлат комиссиясининг охирги мажлиси бўлди, экипаж тасдиқланди, космонавтлар журналистлар билан сўнгги марта учрашдилар. Космонавтларни тайёрлаш маркази бошлиғининг ўринбосари, авиация генерал-майори А. А. Леонов экипажни матбуот ходимларига таништираётиб, Валерий Биковский билан Владимир Аксенов ғоятда меҳнатсевар кишилар эканликларини таъкидлаб ўтади.

15 сентябрь. Космонавтлар тушган автобус учишга тахт бўлиб турган ракета пойига яқинлашади. Олимлар, инженерлар, медикларнинг — янги космик экспериментга ўз меҳнатини қўшган ҳамма кишиларнинг чеҳралари шодон. Старт комплексидан сал нарида бир транспарантга кўзимиз тушади. Унда КПСС Марказий Комитетининг партия XXV съездига Ҳисобот докладида айтилган қуйидаги сўзларни: «Социалистик ҳамдўстлик эндиликда жаҳондаги энг муттасил ривожланиб бораётган иқтисодий куч бўлиб қолди» деган сўзларни ўқиймиз. Тантанали кузатиш маросимида қатнашиш учун кўпдан-кўп меҳмонлар старт майдонига келишди. Улар орасида Германия Бирлашган социалистик партияси Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, ГДР Министрлар Кенгаши Раисининг биринчи ўринбосари Г. Миттаг бошчилигидаги ГДР делегацияси бор. Стартда СССР Фанлар академиясининг президенти, академик А. П. Александров, СССР Фанлар академияси космик тадқиқотлар институтининг директори, академик Р. З. Сагдеев, бошқа таниқли совет олимлари ҳозир бўлдилар.

Москва вақти билан соат 12 дан 48 минут ўтди. Космик ракета Бойқўнғир теварак-атрофига гулдурос солиб ва жанубий осмонида оппоқ из қолдириб, Советлар мамлакатининг яна икки ўғлонини космосда ишлагани олиб кетди.

Н. ЖЕЛЕЗНОВ,
ТАСС махсус мухбири.
Бойқўнғир космодроми.

ИБРАТЛИ ТАШАББУС

БРЯНСК ОБЛАСТИНИНГ КОЛХОЗЧИЛАРИГА, СОВХОЗЛАРИНИНГ ИШЧИЛАРИГА, ХЎЖАЛИКЛАРНИНГ РАҲБАРЛАРИ ВА МУТАХАССИСЛАРИГА, ПАРТИЯ, СОВЕТ, КАСАБА СОЮЗ, КОМСОМОЛ, ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИГИ ВА ТАЙЁРЛОВ ОРГАНЛАРИНИНГ, ТРАНСПОРТ ТАШКИЛОТЛАРИНИНГ ХОДИМЛАРИГА

Азиз ўртоқлар! КПСС Марказий Комитети Брянск области меҳнаткашлари партиянинг ўнинчи беш йиллигининг биринчи йилини юксак ишлаб чиқариш кўрсаткичлари билан нишонлаш тўғрисидаги чақириғига амалий ишлар билан жавоб қайтараётганликларини мамнуният билан таъкидлайди. Сизларнинг давлатга 800 минг тонна, яъни маҳсулот тайёрлашнинг белгиланган хажмидагидан 125 минг тонна кўп картошка сотиш, шунингдек, зиғир, сабзавот, мева ва деҳқончиликнинг барча бошқа турдаги маҳсулотларини харид қилиш планларини ортиғи билан бажариш юзасидан олган юксак социалистик мажбуриятларингиз — қишлоқ хўжалиги олдига КПСС XXV съезди қўйган вазифаларни амалий рўёбга чиқаришдан иборат муштарак ишга қўшиладиган яхши ҳиссадир.

Партиямиз ғалла проблемаси билан бир қаторда деҳқончиликнинг бошқа маҳсулотларини етиштиришни кўпайтиришга ҳам ҳамиша катта эътибор бериб келди. Булар орасида картошка алоҳида ўрин эгаллайди. Халқ ўртасида картошкани қадимдан ҳаққоний равишда «иккинчи нон» деб келишган. Картошка —қимматли озиқ-овқат, техника ва озуқа экини. Шунинг учун ҳам сизнинг картошка етиштиришни кўпайтириш соҳасидаги матонатли ишингиз маъқуллашга ва ҳар тарафлама қўллаб-қувватлашга лойиқдир.

Картошка ва бошқа маҳсулотлар ялпи ҳосилининг ва давлатга сотишнинг анча кўпайганлиги — деҳқончилик маданияти ошганлиги, фан ва илғор тажриба ютуқларини ишлаб чиқаришга жорий этиш, механизаторлар, барча колхозчилар ва совхоз ишчилари маҳорати ўсганлиги натижасидир, партия, касаба союз ва комсомол ташкилотлари катта ташкилотчилик ва сиёсий иш олиб борганлиги натижасидир.

Азиз ўртоқлар, юксак социалистик мажбуриятларингизни бажаришда сизларга муваффақиятлар тилайман.

Л. БРЕЖНЕВ.

ДАЛА ИШЛАРИГА—ЗАРБДОР СУРЪАТ

БРЯНСК ДЕҲҚОНЛАРИ ДАВЛАТГА 800 МИНГ ТОННА КАРТОШКА СОТАДИЛАР

Брянск областининг қишлоқ хўжалик меҳнаткашлари ўнинчи беш йилликнинг биринчи йилида қишлоқ хўжалиги экинларидан мўл ҳосил етиштирдилар.

Яқин кунлар ичида ғаллани йиғиштириб олиш поёнига етказилади, давлатга ғалла сотиш юзасидан оширилган социалистик мажбуриятлар бажарилади. Лекин далаларда меҳнат ғайрати пасайгани йўқ: область колхозлари ва совхозларида картошкани, бошқа экинларни йиғиштириб олиш қизғин бормоқда.

Брянск областининг картошка майдони — Россия Федерациясида энг катта майдондир: область колхоз ва совхозлари қарийб 120 минг гектар майдонда ана шу қимматли экинни етиштирадилар. Етиштирилган ҳосил кишини қувонтиради. Масалан, Новозибков районининг деҳқонлари 8300 гектар майдоннинг ҳар гектаридан қарийб 200 центнердан, Климово районининг деҳқонлари 190 центнердан картошка йиғиштириб олмоқдалар. Погар, Стародуб, Почеп, Клинци, Млинов районларининг ва бошқа бир қанча районларнинг хўжаликларида ҳам мўл ҳосил олиш кутилмоқда.

14 сентябрь куни Брянскда бўлиб ўтган область партия-хўжалик активининг иштирокчилари картошкани, бошқа экинларни жадал ва сифатли йиғиштириб олиш, келгуси йил ҳосили учун мустаҳкам замин яратилишини таъминлашдек ҳаётий муҳим вазифаларни муфассал муҳокама қилдилар. Сўзга чиққан нотиқлар — область партия комитетининг биринчи секретари М. К. Крахмалев, бир қанча район партия комитетларининг биринчи секретарлари, хўжаликларнинг раҳбарлари область далаларининг донгдор миришкорлари Брянск областидаги қишлоқларнинг картошкакорлари, барча меҳнаткашлари КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежнев Қозоғистон партия-хўжалик активи кенгашида ўртага қўйган вазифаларни бажаришга муносиб ҳисса қўшадилар, деб таъкидлаб ўтдилар. Деҳқончиликнинг энг сермеҳнат тармоқларидан бири бўлган картошкакорликни такомиллаштириш йўлида партия билан ҳукуматнинг доимий ёрдами туфайли кўпгина ишлар қилинди. Картошкакорлик саноат негизига кўчирилмоқда. Ҳозир уч мингтадан зиёдроқ комбайн, кўпдан-кўп бошқа техника билан қуролланган 1500 механизациялаштирилган звено картошка етиштирмоқда. Навларни янгилаш, «Темп», «Огонёк», «Гатчинский» ва шу сингари Ватан селекциясининг истиқболли навларидан интенсив фойдаланиш соҳасида областда катта иш амалга оширилди. Ишлаб чиқаришни ихтисослаштириш ва концентрациялаш ҳосилнинг ўсишига ёрдам бермоқда.

Брянск областининг қишлоқ хўжалик меҳнатчилари ўнинчи беш йилликнинг биринчи йилини юксак кўрсаткичлар билан нишонлашга интилиб, давлатга 800 минг тонна, яъни тайёрлашнинг белгиланган ҳажмидан 125 минг тонна кўп картошка сотамиз, деб ўз зиммаларига янги, оширилган социалистик мажбуриятлар олишди. Биринчи марта шунча миқдорда картошка тайёрлаш мўлжалланмоқда. Климово ва Стародуб районларининг хўжаликлари 75 минг тоннадан зиёд, Новозибков ва Почеп районларининг ҳар бири 70 минг тоннадан ортиқ, Погар райони 50 минг тонна картошка топширади. Брянск деҳқонлари мамлакатнинг кўпгина саноат марказларини бу қимматли озиқ-овқат маҳсулоти билан таъминлашга салмоқли ҳисса қўшадилар ,уруғлик картошкага бўлган ўз эҳтиёжларини, қайта ишлаш саноатининг хом ашёга бўлган эҳтиёжини тўла-тўкис таъминлайдилар.

Ватанга берилган ваъда зарбдор меҳнат билан мустаҳкамланмоқда. Климово районининг механизаторлари И. Д. Приходько, В. С. Шумейко, А. Д. Зайцев ва бошқаларнинг ташаббуси билан барча колхоз ва совхозларда машиналарнинг юксак унумдорлиги учун — картошка йиғиштириб оладиган ҳар бир комбайн билан 2 минг тоннагача картошка кавлаб олиш учун социалистик мусобақа кенг қулоч ёзмоқда.

Ҳосилни йиғиштириш конвейери даладаги иш билан тугамайди. Тайёрлов ташкилотларининг, маҳсулотни қайта ишлайдиган корхоналарнинг ходимлари ҳам ўз зиммаларига оширилган мажбуриятлар олишди. Улар етиштирилган ҳосилнинг ҳаммаси тўхтовсиз қабул қилиб олинишини таъминлашга, картошкани ўз вақтида қайта ишлаш ҳамда мавжуд ишлаб чиқариш қувватларидан юқори унумли фойдаланиш ҳисобига плачга қўшимча равишда кўпроқ маҳсулот ишлаб чиқаришга интилмоқдалар.

Брянск областининг деҳқонлари давлатга зиғир, сабзавот, қанд лавлаги, мева, хмель сотиш юзасидан ҳам юксак социалистик мажбуриятлар олиб, бу мажбуриятларни ортиғи билан бажаришга астойдил бел боғлашган.

Йиғилиш иштирокчилари КПСС Марказий Комитетига, шахсан ўртоқ Л. И. Брежневга табрикнома йўлладилар. Улар бу табрикномада Брянск области қишлоқларининг меҳнаткашлари ҳосилни муддатида ва сира нобуд қилмай йиғиштириб олишни уддалайдилар, КПСС XXV съезди қарорларини бажариш соҳасида астойдил меҳнат қилиш йили — 1976 йилни муваффақиятли якунлайдилар ,деб ишонтирдилар.

(ТАСС).

„ОҚ ОЛТИН" ХИРМОНИГА

Республикамиз областларида пахта тайёрлашнинг бориши тўғрисида шу йил 15 сентябрга бўлган

МАЪЛУМОТ

(Планга нисбатан процент ҳисобида)

Биринчи устун — областлар: иккинчи устун — бир кунда тайёрланган пахта; учинчи устун — шу жумладан машинада; тўртинчи устун — мавсум бошидан буён терилган пахта; бешинчи устун — шу жумладан машинада.

Фарғона	1,94	0,02	19,06	0,04
Андижон	1,86	0,30	18,99	0,53
Бухоро	1,42	0,36	17,83	0,75
Сурхондарё	1,31	0,36	12,89	1,44
Қашқадарё	1,43	0,37	12,15	0,60
Наманган	1,24	0,14	8,55	0,20
ҚҚ АССР	1,15	0,01	7,45	0,02
Хоразм	1,15	0,04	5,67	0,08
Тошкент	1,01	0,34	5,25	0,50
Самарқанд	0,59	—	3,06	—
Жиззах	0,53	—	2,91	—
Сирдарё	0,16	—	1,23	—
Республика бўйича:	1,22	0,16	10,55	0,34
Шу жумладан ингичка толали пахта				
Наманган	1,65	—	19,16	—
Сурхондарё	0,96	—	9,75	—
Бухоро	0,62	—	8,87	—
Қашқадарё	1,28	—	6,72	—
Республика бўйича:	1,03	—	9,06	—

ЎЗБЕК ТИЛИДА

«Ўзбекистон» нашриёти В. И. Ленин тўла асарлар тўплами бешинчи нашрининг 25-томини ўзбек тилида босмадан чиқарди.

Бу томни Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ҳузуридаги партия тарихи институти — КПСС Марказий Комитети ҳузуридаги марксизм-ленинизм институтининг филиали нашрга тайёрлаган.

(ЎзТАГ).

УСМОН ЮСУПОВ ҲАҚИДА КИТОБ

Совет китобхонлари севиб ўқийдиган «Ажойиб кишилар ҳаёти» серияси яна бир янги асар — «Усмон Юсупов» китоби билан бойиди.

Китобда ўзбек халқининг шонли фарзанди, мамлакатнинг таниқли партия ва давлат арбоби Усмон Юсуповнинг ҳаёт йўли ҳақида ҳикоя қилинади. У. Юсупов узоқ йиллар давомида Ўзбекистон партия ташкилотига бошчилик қилди ҳамда республика экономикаси ва маданиятини юксалтириш, совет пахтачилигини ривожлантириш учун кўп куч сарфлади. Китоб суратлар билан яхши безатилган.

(ЎзТАГ).

ЭРОН МИНИСТРИ ТОШКЕНТДА

Расмий визит билан Совет Иттифоқига келган Эрон экономика ва молия министри Ҳ. Ансорий 15 сентябрь куни Ўзбекистон пойтахтида бўлди.

Эрон министрини Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг Раиси Н. Ж. Худойбердиев қабул қилди. Бўлиб ўтган суҳбатда республика Министрлар Совети Раисининг биринчи ўринбосари Т. Н. Осетров, СССР молия министрининг ўринбосари С. М. Борисов, Ўзбекистон ССР молия министри В. Муродхўжаев, бошқа расмий кишилар қатнашди.

Ҳ. Ансорий республика Халқ хўжалиги ютуқлари виставкасини бориб кўрди, Тошкентнинг хушманзара жойларини, унинг янги уй-жой кварталларини кўздан кечирди.

СОВЕТ—ВЕНГРИЯ ДЎСТЛИГИ МУСТАҲКАМЛАНАВЕРСИН

15 сентябрь куни Москвада тинчлик ва дўстлик монументини тантанали суратда очиш маросими бўлди.

Монументни тантанали очиш маросимида КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, КПСС Москва шаҳар комитетининг биринчи секретари В. В. Гришин, Москва шаҳар Совети ижроия комитетининг раиси В. Ф. Промислов, партия, совет ва жамоат ташкилотларининг вакиллари, шаҳардаги бир қанча корхоналарнинг меҳнатчилари иштирок этдилар. ВСИП Марказий Комитетининг аъзоси, ВСИП Будапешт шаҳар комитетининг биринчи секретари И. Катон бошчилигидаги Будапешт шаҳар делегацияси, ВХРнинг СССРдаги муваққат ишлар вакили Й. Тот ҳозир бўлдилар.

Монументни очиш маросимида В. Ф. Промислов ва Будапешт шаҳар кенгаши ижроия комитетининг раиси З. Сепвельди сўзга чиқдилар. Улар совет ва венгер халқлари ўртасидаги дўстлик пролетар интернационализми ғоялари тантанаси эканлигини алоҳида таъкидладилар.

(ТАСС).

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИДА

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми республикада театр санъатини ривожлантиришдаги хизматлари учун Ҳамза номли Қўқон шаҳар ўзбек драма театрининг артисти Раҳима **Мазоҳидова**га «Ўзбекистон ССР халқ артисти» фахрий унвони берди.

* * *

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми республикада театр ва кино санъатини ривожлантиришдаги хизматлари учун Огаҳий номли Хоразм область музикали драма ва комедия театрининг артисти Санъат **Дивонов**га «Ўзбекистон ССР халқ артисти» фахрий унвони берди.

* * *

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми республикада музика маданиятини ривожлантиришдаги хизматлари учун Хоразм область Боғот районидаги Нариманов номли колхознинг «Қалдирғоч» халқ ашула ва рақс ансамбли раҳбари Шермат **Файзуллаев**га «Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артист» фахрий унвони берди.

КПСС XXV СЪЕЗДИ ТАРБИЯГА КОМПЛЕКС ЁНДАШИШ ТЎҒРИСИДА

НАЗАРИЯ МАСАЛАЛАРИ

КПСС Марказий Комитети партия XXV съездига Ҳисобот докладида КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежнев бутун тарбия ишини йўлга қўйишга комплекс ёндашиш, яъни меҳнаткашлар турли группаларининг хусусиятларини ҳисобга олиб, ғоявий-сиёсий, меҳнат ва ахлоқий тарбиянинг узвий бирлигини таъминлаш ғоясини ўртага қўйди ва ҳар томонлама асослаб берди.

Бундай ёндашишни партия ташкилотларининг тажрибаси тақозо этди. Кейинги йилларда ғоявий-тарбиявий иш соҳасида партия ташкилотларининг активлиги анча ошди. Улар бу ишнинг мазмунига чуқурроқ кириб борадиган, уни хўжалик ва маданий қурилиш практикаси билан маҳкам боғлаб олиб борадиган бўлиб қолди. Кўпгина партия ташкилотлари тарбиянинг ҳамма йўналишлари ва воситаларини бир-бирига яхшироқ мувофиқлаштириб олиб боришга, эртанги кун вазифаларини назарда тутишга интилиб, идеология соҳасидаги фаолиятни комплекс, перспектив планлар асосида қурмоқдалар.

1.

Тарбияга комплекс ёндашиш ривожланган социалистик жамиятнинг табиатига, коммунистик қурилишнинг ҳозирги босқичида ҳал этилаётган вазифаларнинг моҳиятига, ҳар томонлама баркамол шахсни вояга етказишдан иборат программавий мақсадларимизга ғоят мос келади. КПСС XXIV съездиёқ совет кишиларининг қобилиятларини ва ижодий активлигини ҳар томонлама ривожлантириш — махсус билимлар, юксак профессионал билимдонлик, умумий маданият — эндиликда ходимларнинг тобора кенг қатламлари муваффақиятли меҳнат қилишининг мажбурий шартига айланиб бораётганлигини алоҳида таъкидланган эди. Шу тариқа ҳозиргача асосан олис келажак проблемаси сифатида талқин этиб келинган проблеманинг амалий характери очиқ-равшан кўрсатиб берилди.

Шахсни ҳар томонлама камол топтириш ғоясини К. Маркс мунтазам илмий шаклда таърифлаб берган эди. К. Маркс бу вазифани аввало ишлаб чиқаришни янада ривожлантириш эҳтиёжлари билан боғлаган эди. Бу вазифанинг ҳал этилиши жамиятни революцион тарзда ўзгартиришга, аввало, ижтимоий мулкчиликни қарор топтиришга боғлиқ. Совет Иттифоқининг, социалистик ҳамдўстликдаги бошқа мамлакатларнинг тарихий тажрибаси бу илмий башоратнинг тўғрилигини тасдиқлади. Социализм шароитида меҳнат аҳлининг ижтимоий эҳтиёжларини ва қобилиятларини ҳар тарафлама ривожлантириш учун қулай имкониятлар вужудга келади.

Бинобарин, меҳнаткашларнинг умумий таълим ва махсус тайёргарлиги ғоят ўсиб, уларга ёндаш ихтисосларни бирмунча осонроқ эгаллаб олиш имкониятини бериши ва уларнинг ижтимоий-сиёсий турмушда, жамоат ишларини бошқаришда, илмий-техникавий ва бадиий ижодкорликда актив қатнашиши — ана шуларнинг ҳаммаси ҳаёт фаолиятининг бир-бири ўрнини олиб турадиган усуллари бўлиб, инсон ижтимоий алоқаларининг бойлигини белгилайди, бу эса унинг ҳар томонлама камолотга эришаётганлигидан далолат беради. (К. Маркс ва Ф. Энгельс, Асарлар. 23-том, 499-бетга қаралсин). Ўз-ўзидан равшанки, бу йўлда ҳали кўпгина қийинчиликлар бўлади, аммо жамиятимиз олдида бу йўл очиқ турибди, биз бу йўлдан умуман муваффақиятли силжиб бораяпмиз.

Маънавий-ахлоқий ривожланиш соҳасида совет жамияти эришган даража меҳнаткашлар онгида коммунистик феъл-атвор принципларини ва нормаларини қарор топтириш, уларнинг билимдонлик ва маданиятлилик даражасини ошириш, жамият манфаатларига зид ҳодисаларни бартараф этиш йўлида олға бориш имконини беради. «Жамиятимиз ўз тараққиётида нақадар баланд кўтарилса, социалистик ахлоқ нормаларидан четга чиқиш борасида ҳануз учраётган ҳоллар айниқса тоқат қилиб бўлмайдиган бўлиб қолади», — деди ўртоқ Л. И. Брежнев. Эришилган ютуқлар билан ҳал этилмаган проблемаларнинг нисбатини тўғри баҳолаш маҳорати эса — тарбияга комплекс ёндашишнинг бош талабларидан биридир. КПСС Марказий Комитетининг партия XXV съездига Ҳисобот докладида умуман биз ғоявий-тарбиявий иш соҳасида олға силжиганлигимиз қайд этиб ўтилди. Бироқ хотиржамликка берилиш учун бизда ҳеч қандай асос йўқ. Социал-тарихий тарздаги шундай ҳолатлар борки, улар ҳаётга доимо сезиларли ўзгартишлар киритиб туради, идеология ишига нисбатан янги талаблар қўяди. Ҳаётга қадам қўяётган янги-янги авлодлар янги билим ва янги кайфиятда эканлиги; уларнинг қиёфаси ўзидан аввалги авлодларнинг қиёфасидан бирон бир тарзда фарқ қилиши ҳам; фан ва техниканинг доимий ривожи натижасида социал-иқтисодий шароитларнинг янгиланиши ҳам; аҳолининг онглилиги ва ҳар нарсадан хабардорлиги ўсаётганлиги ва бу ўсиш ахборот-пропаганда ишининг оперативлигини оширишни талаб қилаётганлиги ҳам; ниҳоят, халқаро майдондаги ўзгаришлар: бир томондан, кескинликни юмшатиш марксизм-ленинизм ғояларини кенг тарқатиш учун қулай имкониятларни яратиб бераётганлиги, иккинчи томондан эса, икки социал системанинг ғоявий муҳолифлиги активлашаётганлиги, империалистик пропаганда тобора нозиклашиб бораётганлиги ҳам ана шу социал-тарихий тарздаги ҳолатлар жумласига киради.

Тарбиявий фаолиятга таъсир ўтказадиган янги ижтимоий шарт-шароитларни ана шундай табақалаштириш партия кадрларига, илмий ва пропагандист кадрларга идеология ишининг самарадорлигини ошириш йўллари ва воситаларини ишлаб чиқишда аниқ йўл-йўриқ кўрсатади, тарбия соҳасида энг муҳим вазифа бўлган комплекс ёндашишнинг аҳамиятини белгилайди.

КПСС XXIV ва XXV съездларида шахсни камол топтириш ва коммунистик тарбия проблемаларининг қўйилиши сиёсий ва назарий жиҳатдан олганда яхлит бир нарсадир. XXIV съездда ҳозирги замон ходимининг шахсини ҳар томонлама вояга етказиш вазифасининг актуаллиги асослаб берилган бўлса, партия XXV съезди шу ғояни изчиллик билан ривожлантириб, бутун диққат-эътиборни бу проблемани ҳал этишнинг амалий йўлларини ишлаб чиқишга қаратди. Бутун тарбия ишини йўлга қўйишга комплекс ёндашиш тўғрисида ўртоқ Л. И. Брежневнинг докладида таърифлаб берилган қоидалар партиянинг ҳозирги шароитда бу соҳадаги сиёсатининг лўнда ифодасидир.

Комплекс ёндашиш тарбиявий практикани такомиллаштиришнинг коммунистик қурилиш ҳозирги даврига жуда мос келадиган воситасидир, ҳар тарафлама камол топган шахсни вояга етказиш, социалистик турмуш тарзи нормалари ва принципларини қарор топтириш соҳасидаги фаолиятнинг методологик базасидир.

2.

Партия ташкилотлари, идеология кадрлари олдида коммунистик тарбияни комплекс ташкил этиш ғояларини изчиллик билан амалга оширишдан иборат мураккаб, масъулиятли вазифа турибди. Бу эса, тарбиянинг ҳамма форма ва методларидан янада самарали фойдаланишни, партиямиз Программасида ўртага қўйилган вазифаларни — ҳамма меҳнаткашларда илмий дунёқарашни, меҳнатга коммунистик ёндашишни, коммунистик ахлоқни, пролетар интернационализмни ва социалистик ватанпарварлик туйғуларини шакллантириш вазифаларини рўёбга чиқариш йўлида таълим ва тарбияни ижодий равишда такомиллаштиришни билдиради. Шу билан бирга, тарбия соҳасида орттирилган жамики жуда катта тажрибадан фойдаланишни ишнинг янги формалари, янги ечимларни қидириш билан қўшиб олиб бориш муҳимдир. Шу ҳар иккала шарт амалга оширилмаса, комплекс ёндашишни хаёлга ҳам келтириб бўлмайди.

Хуллас, комплекс ёндашиш тарбияни энг мақбул изга солиш усулига айланиб қолмоқда. Ҳар қандай система каби бу усул ҳам элементларнинг бирлигини, айни ҳолатда — тарбия мақсадлари ва воситаларининг, фаолият турли омиллари ва соҳаларининг бирлигини тақозо этади. Ҳаммаси бирга қўшилиб тарбияга комплекс ёндашишнинг асосий белгилари тўғрисида тасаввур ҳосил қиладиган бир қанча ана шундай элементларни айтиб ўтиш мумкин. Бу элементлар, биринчидан, тарбиявий таъсир ўтказиш (ғоявий-сиёсий, меҳнат ва ахлоқий таъсир ўтказиш) мақсадлари ва йўналишларининг бирлигидан, иккинчидан, ижтимоий турмушнинг техникавий-иқтисодий, ташкилий, мафкуравий омиллари ва бошқа омилларини ҳисобга олишдан; учинчидан, тарбиянинг ҳамма воситалари ишини планлаштириш ва мувофиқлаштиришни яхшилашдан; тўртинчидан, турли группаларнинг хусусиятларини ҳисобга олиб, бутун аҳолига тарбиявий таъсир ўтказишдан; бешинчидан, ҳамма кишиларни социал практикага жалб этиб, уларни бунёдкорлик меҳнатида ва жамоат ишларини бошқаришда қатнаштиришни ҳисобга олиб, маориф ва таълимни изчиллик билан қўшиб олиб боришдан; олтинчидан, тарбия соҳасидаги куч-ғайратларнинг самарадорлигини доимий амалий равишда текшириб туриш, шу асосда илмий методлардан фойдаланиб тарбия жараёнининг ўзига тузатишлар киритишдан иборат.

Ана шу элементлардан ҳар бирини алоҳида таҳлил этса арзийди, албатта. Бу ўринда биз ғоявий-тарбиявий иш практикасида комплекс ёндашишни амалга оширишнинг фақат баъзи бир умумий шарт-шароитларнинигина кўрсатиб ўтмоқчимиз.

Биринчиси — коллективнинг ҳам, алоҳида шахснинг ҳам ахлоқий қиёфасига баҳо беришнинг ягона мезонларини изчиллик билан қўлланишдир. Афсуски, меҳнат коллективларидаги ишларнинг аҳволига баҳо беришда, айрим кишиларга баҳо беришда ҳаддан ташқари бирёқламалик ҳоллари учраб турибди. Масалан, хизмат характеристикаларида баъзан, айтайлик сиёсий тайёргарлик даражаси қайд этиладию, аммо ишчанлик хусусиятлари назардан четда қолдирилади, ёки маънавий қиёфага эътибор берилмайди ва ҳоказо. Бу эса тарбиявий иш ҳолатининг ҳақиқий манзарасини бузиб кўрсатишини ва кадрларни тарбиялашга анчагина зарар етказишини исботлаб ўтиришнинг ҳожати йўқ.

Асосий мезонларнинг бирлиги одамларнинг фикрлари, ҳис-туйғулари ва феъл-атворлари бир хиллигини асло билдирмайди. Аксинча, айни бош мезонларни изчиллик билан қўлланиш муддаолар, ташаббускорликлар, қобилиятлар, фаолиятларнинг ғоят катта ва жамият учун зарур бўлган хилма-хиллигини ривожлантириш учун қулай шарт-шароитларни вужудга келтиради. Айни ҳар бир гражданнинг юксак онглилиги, билимдонлиги ва масъулиятлилиги узлуксиз такомиллашиб бораётган социалистик демократия шароитида шахснинг ҳақиқий эркинлигини таъминлайди.

Тарбияда комплекс ёндашишни амалга оширишнинг яна бир шарти меҳнат ва ижтимоий-сиёсий фаолият жараёнида таълим, маориф ва чиниқтиришнинг бирлигига тааллуқлидир. «Коммунистик ғоявийлик — билим, эътиқод ва амалий ҳаракатнинг йиғиндисидир», — деб таъкидлади ўртоқ Л. И. Брежнев Марказий Комитет номидан қилган Ҳисобот докладида. Съездда партиявий ўқиш, меҳнаткашларнинг иқтисодий таълими, умумий таълим бутун системасининг аҳволи ва уларни янада такомиллаштириш вазифалари ана шу нуқтаи назардан кўриб чиқилди. КПСС Марказий Комитети Ҳисобот докладининг иқтисодий фаолиятга, социалистик демократияга, давлат ва жамоат ташкилотларига партиявий раҳбарлик масалаларига тааллуқли бўлимлари ҳам шу ғоя руҳи билан суғорилган.

Хўжалик практикасига, мамлакатнинг ижтимоий-сиёсий турмушига, ахлоқий муҳитга чуқур таъсир ўтказаётган социалистик мусобақа — сиёсий, меҳнат ва ахлоқ тарбияси бирлигининг энг яққол ва оммавий кўринишларидан биридир. Ўтган беш йиллик давомида мусобақа ғоят кенг қулоч ёзди, меҳнатни ташкил этишнинг янги-янги илғор методларини юзага келтирди, илғорлар ва новаторларнинг янги-янги номларини машҳур қилди. Бироқ, мусобақа ана шундай ролни ўйнаши учун КПСС Марказий Комитети, партия ташкилотлари ташкилий, иқтисодий, пропагандистик характердаги тадбирларнинг бутун бир комплексини амалга оширдиларки, шу тадбирлар туфайли меҳнаткашлар оммасининг активлиги ривож топди.

Ҳозир ҳаётга эндигина қадам қўяётган ҳар бир йигит ва қиз мактаб ёки олий ўқув юрти программасида кўзда тутилган ҳамма билимларни эгаллаш билан бирга меҳнат ва жамоат практикаси сабоғини ҳам оладиган бўлиши учун кўп иш қилинмоқда. Бу умумий талаб оила ва мактабнинг, меҳнат коллективларининг, пропаганда воситаларининг, фан, адабиёт ва санъатнинг биргаликдаги куч-ғайратлари билангина амалга оширилиши мумкин. Студентларнинг қурилиш отрядлари ҳамда ўқувчиларнинг колхоз ва совхозлардаги бригадалари ўқишни меҳнат билан боғлаш, жамоат практикаси жараёнида тарбиялаш соҳасида орттирилган тажриба диққатга сазовордир. Бу отрядлар ва бригадалар ёш авлодни ғоявий-ахлоқий жиҳатдан ва меҳнатсеварлик руҳида чиниқтириш учун жуда катта фойда беради, ишлаб чиқаришга анчагина ҳисса қўшади. Бу тажрибани ўрганиш ва умумлаштириш лозим. Адибларимизнинг ҳам, кино усталарининг ҳам эътибори шу тажрибага жалб этилса соз бўлар эди.

Тарбиядаги комплексликнинг яна бир шарти-шахснинг активлиги, унинг интизоми ва масъулиятини ривожлантиришдир. «Ҳаётда актив позицияда туриш, ижтимоий бурчга онгли муносабатда бўлиш, сўз билан ишнинг бирлиги кундалик хулқ-атвор нормасига айланиши инсон шахсини улуғлайдиган энг зарур фазилатлардир», — деб таъкидлади ўртоқ Л. И. Брежнев КПСС XXV съездида. Бу гап жамият билан шахс ўзаро муносабатларининг диалектикаси, одамлар бир-бирига нисбатан қўйиши лозим бўлган ва ҳар бир инсон ўз олдига ҳам қўйишга мажбур бўлган талабларнинг моҳиятини қисқа ва лўнда ифодалайди. Партиямиз шунга асосланадики, ҳар бир гражданнинг ўз вазифаларига масъулият билан ёндашиши, ҳар бир кишининг халқ манфаатларини тўғри тушуниши социалистик демократизм, шахснинг чинакам эркинлиги принципларини жуда тўла-тўкис мужассамлаштирадиган бирдан бир ишончли базани вужудга келтиради.

Тарбия маълумотлар ва қоидаларнинг бирон бир йиғиндисини тарбияланувчи шунчаки ўзлаштириб олишидан иборат эмас: тарбия инсоннинг ўз актив фаолиятини ҳам ўз ичига олади, шу фаолият жараёнида билим ва ғоялар эътиқод ва одатга, феъл-атвор ва меҳнат мотивларига айланади, одамларнинг ижтимоий эҳтиёжлари ва қобилиятлари шаклланади. Ниҳоят тарбия олдида ёш авлодларда ўзини-ўзи тарбиялаш муддаоси ва маҳоратини ҳосил қилиш, ўз билимларини мустақил тўлдириб бориш, кўпдан-кўп илмий ва сиёсий ахборот оқимини мушоҳада қила билиш, ўз истаклари ва ҳаракатларини ижтимоий принциплар ва нормалар билан қиёс қила билиш, катта ижтимоий мақсадларни кўзлаб яшашдан иборат ўзига хос «фавқулодда вазифа» ҳам турибди.

Масалани шу тахлитда қўйган тақдирда ҳар бир граждан ўзининг профессионал педагог бўлиши ёки бўлмаслигидан, раҳбарлик лавозимини эгаллаб турганлигидан ёки ижрочилик вазифаларини бажараётганлигидан қатъий назар, ўзининг ҳар бир қадами қандай тарбиявий оқибатларга сабаб бўлиши учун жамият олдида зиммасига катта масъулият олади. У ўз профессионал ишининг, ўз ҳаракатларининг, бошқа одамларга қандай муносабатда бўлаётганлигининг ахлоқий-сиёсий моҳиятини кўра билиши лозим. Айни жамият аъзоларининг активлиги коммунистик ахлоққа зид бўлган турли кўринишларни кўпориб ташлашга ҳал қилувчи даражада ёрдам беради.

Фаровонлик ўсиб бораётган, аҳоли иш билан таъминланган, ўқиш, маданий савияни ошириш, ижтимоий турмуш масалаларини муҳокама қилиш ва ҳал этишда қатнашиш учун жуда катта имкониятлар мавжуд бўлган вазиятда турли-туман ҳаддан ошишларнинг сабабларини кўпинча хўжалик, ғоявий-сиёсий ишдаги камчиликлардан, кучли ижобий таъсирнинг йўқлигидан қидирмоқ керак. Маълумки, бирон жойда тарбиявий иш дуруст йўлга қўйилмаган бўлса, қарама-қарши тарздаги кучлар ва таъсирлар ҳаракатга келади; онг соҳасида бўшлиқ бўлиши мумкин эмас.

Юлғичлик, хусусий мулкчилик тенденциялари, безорилик, бюрократизм, бепарволикни бартараф этишда меҳнат коллективининг фикридан ҳам, матбуотнинг танқидий сўзидан ҳам, ишонтириш методларидан ҳам, қонун кучидан ҳам, яъни таъсир ўтказиш формалари ва воситаларининг бутун комплексидан тўла-тўкис фойдаланиш керак. У ёки бу партия, совет, касаба союз ва комсомол ташкилоти, хўжалик раҳбарлари фаолиятининг, ишлаб чиқаришда ва яшаш жойида тарбиянинг аҳволи учун масъул бўлган ходимлар фаолиятининг самарадорлиги кўп жиҳатдан вазиятни яхши билишга, можароли вазиятларни чиқариши мумкин бўлган манбаларни пайқаш билим маҳоратига, ёт таъсирларнинг моҳиятини, уларнинг тарқалиш механизмларини билиб олишга боғлиқ бўлади. Ана шундай шароитдагина хўжалик, ташкилий ва тарбиявий тадбирларнинг зарур комплексини муваффақиятли белгилаш мумкин.

Идеология ишининг перспектив комплекс планларини тузиш тарбияни йўлга қўйишга комплекс ёндашишни амалга оширишнинг муҳим ташкилий формасидир. Шундай планларни тузиш практикаси билан танишиб кўрилса, уларда айрим конкрет тадбирлар кўпинча устунлик қилиб турганлиги маълум бўлиб қолади. Бундай тадбирларни бир неча йил аввалдан кўзда тутиш қийинлиги тўғрисида гапирмаганда ҳам, уларда энг муҳим асосий нарсалар кўпинча унутиб қўйилаётганлигини айтиб ўтиш керак. Планларда фақат умумий вазифаларгина белгиланадиган бўлса, улар ўзининг йўл кўрсатувчилик ролидан маҳрум бўлиб қолади. Тажриба шуни кўрсатиб турибдики, бундай планларни тайёрлашда тарбиявий ишнинг турли йўналишларида эришиш мўлжалланадиган конкрет кўрсаткичларни, шунингдек шу кўрсаткичларга эришишни таъминлайдиган тарбия формалари ва воситаларини ривожлантиришни умумий мақсадлар асосида ишлаб чиқиш биринчи даражали аҳамиятга эга бўлади. Ҳар қандай пропаганда кампаниясида, тарбиявий тадбирда шу кампания ва тадбирни бошламасдан аввал уларни амалга ошириш мақсадлари ҳам, воситалари ҳам: у ёки бу билимни кимга ўргатиш назарда тутилаётганлиги; бу билим қандай ҳажмда бўлиши; конкрет қайси гапни кимга ва қайси йўл билан ишонтириш лозимлиги, қандай янглишишлар, нотўғри фикрларни рад этиш лозимлиги ва ҳоказолар аниқ белгилаб қўйилиши лозим. Идеология ишининг перспектив комплекс планларини ишлаб чиқиш вақтида шуларнинг ҳаммасини назарда тутиш айниқса муҳимдир. Экономикани планлаштиришда бўлгани каби, бу ишда ҳам оралиқ бўғинлар билан пировард натижаларни бир-бирига моҳирона боғлаб олиб бориш юзасидан КПСС XXV съезди ўртага қўйган вазифани ҳал этишимиз зарур.

КПСС Марказий Комитети «КПСС Марказий Комитетининг Тбилиси шаҳар партия комитетининг ташкилотчилик ва сиёсий иши тўғрисидаги қарорини Грузия партия ташкилоти қандай бажараётганлиги тўғрисида»ги қарорида идеология ишини комплекс планлаштириш методидан фойдаланиш зарурлигини яна бир бор уқтириб ўтди. КПСС Марказий Комитети шуни таъкидладики, ғоявий-сиёсий, меҳнат ва ахлоқий тарбия перспектив комплекс планларини ишлаб чиқиш, ўнинчи беш йилликнинг социал-иқтисодий вазифаларини ҳал этишда, янги инсонни камол топтиришда барча идеология муассасаларининг, бутун пропаганда ва агитация кучлари ҳамда воситаларининг ғайрат-ҳаракатларини пухта мувофиқлаштириб туриш партия ташкилотларига ғоявий-тарбиявий иш савиясини янада оширишни таъминлашда ёрдам беради.

3

Фаолиятнинг бир тури бўлган тарбия кўпданоқ фан предметига айланган. Бу предмет билан педагогиканинг бир ўзигина шуғулланмайди. Психология ҳам, социология ҳам, фалсафа ҳам, этика ҳам, эстетика ва бошқа фанлар ҳам шу предметга дахлдордир. Шу билан бирга тарбия — санъатдир, чунки у ижодий изланишни, артистизмни, ҳаётий вазиятларни гавдалантиришда ифсдалиликни ўз ичига олади. Ҳозирги маънодаги фаннинг ўзи ҳам ҳали бўлмаган бир пайтда инсоният тажрибаси чексиз такрорланадиган хулқ-атвор намуналари орасидан инсонни башарий муштаракликларни сақлаб қолиб, ривожлантириш манфаатлари йўлида тарбиялаш мақсадларига хизмат қиладиган нормаларни, қоидаларни, тақиқларни ва насиҳатларни танлаб олиб, тўплай бошлаган эди.

Бизнинг замонамизда тарбияда намунанинг роли янада кўпроқ ортди, чунки намуна ахборот воситалари туфайли эндиликда бутун жамиятимиз миқёсида оммалаштирилиши ва пропаганда қилиниши мумкин. Шунинг оқибатида ижобий намуналарнинг кундалик ҳаётга таъсири кучайди. Шу намуналарни такрорлашга, оммалаштиришга етарли баҳо бермаслик тарбия соҳасидаги куч-ғайратларнинг таъсирчанлигини анча камайтиради. Ўртоқ Л. И. Брежнев мусобақадаги қимматли ташаббусларнинг ишлаб чиқаришга берадиган нафини ва маънавий аҳамиятини уқтириб бундай деди: «Яхши ташаббусларнинг биронтаси ҳам сўниб қолмаслиги муҳимдир, ўртоқлар. Тарбия ишига комплекс ёндашиш одамлар меҳнати ва феъл-атворининг ажойиб намуналарига менсимай, бепарво қарашни ёқтирмайди»...

Партиямиз, унинг ташкилотлари, мамлакатнинг идеология муассасалари тарбиявий ишни йўлга қўйишда жуда катта, чинакам бебаҳо тажриба орттирдилар. Шу тажрибани идеология кадрларига сингдириш — жуда муҳим вазифадир.

КПСС Марказий Комитети ўзининг бир қанча қарорларида идеология иши тажрибасини умумлаштирди, бу ишни яхшилашнинг бош йўлларини белгилаб берди. КПСС Марказий Комитетининг кўрсатмасига мувофиқ, идеология иши масалаларига бағишлаб ўтказилган бутуниттифоқ илмий-амалий конференциялари: меҳнат интизомини тарбиялаш тўғрисидаги (Тула), коммунистик тарбияда ишлаб чиқариш коллективининг роли ҳақида (Свердловск), социалистик мусобақани ёритишда матбуотнинг роли тўғрисида (Вильнюс), қишлоқнинг турмуш маданиятини ошириш ва қишлоқдаги тарбияни такомиллаштириш ҳақида (Тошкент), социал планлаштириш ва идеология иши ҳақида (Ленинград), ёшларни тарбиялаш тўғрисида (Минск) деган мавзуларга бағишланган конференциялар фойдали бўлди». «Идеология иши: тажриба, проблемалар» туркумини чиқараётган сиёсий адабиёт нашриётининг тарбия, унда меҳнат коллективининг, мактаб, оиланинг роли масалаларига бағишланган адабиётларни чиқараётган мамлакатдаги бошқа бир қанча нашриётларнинг иши ҳам орттирилган тажрибани умумлаштириш ва оммалаштиришга, кадрларнинг малакасини оширишга ёрдам бермоқда.

Афсуски, тарбиявий иш тажрибасига оид адабиётда баъзан шу тажрибанинг мазмунига дуруст эътибор берилмайди. Эришилган натижалар тасвирланади, ҳолбуки китобда шу натижаларга қандай эришилганлиги равшан баён этилган тақдирдагина унинг натижалари эътиборга сазовор бўлади, ана шу «қандай эришилди?» деган саволга жавоб берилмаса, ота-оналар, педагоглар, мураббийларнинг тарбия қилувчилик феъл-атворлари уларнинг тарбия усуллари аниқ ва нозик анализ қилинмаса, ишонтириш ва талабчанлик, яхшилик ва қатъиятлик ҳамда шу кабиларнинг диалектикаси очиб берилмаса, яъни педагогик таъсир иқлимини ташкил қиладиган ҳамма нарсалар бўлмаса, у ёки бу брошюра, китоб, умуман педагогика пропагандаси энг муҳим нарсадан — ибрат, намунадан маҳрум бўлиб қолади.

Тажриба умумлаштирилиши билан бирга идеология проблемалари ҳам мунтазам равишда илмий ишлаб чиқилмоғи керак. Бу ишда бир қанча фанлар: педагогика, психология, фалсафа, социология, этика ва эстетика намояндаларининг яхши мувофиқлаштирилган биргаликдаги куч-ғайратлари талаб қилинади. Бу соҳада кейинги йилларда кўпгина иш қилинди, мароқли тадқиқотлар пайдо бўлди. КПСС Марказий Комитетининг кўрсатмасига мувофиқ, идеология иши соҳасида олти йўналишдаги 80 га яқин ишни ўз ичига олувчи илмий тадқиқотларнинг комплекс перспектив плани ишлаб чиқилди. Ана шуларнинг ҳаммаси илмий тадқиқотларнинг миқёсига, чуқурлигига ҳам, ғоявий-сиёсий тарбия практикасига ҳам ижобий таъсир ўтказади, деб ўйламоқ керак.

Яна бир момент — тарбиявий куч-ғайратларнинг натижадорлигини, жамоатчиликнинг фикрини оператив ўрганишни ташкил қилишдир. Бусиз комплекс ёндашиш тўлиқ бўлмайди. Кўпгина партия комитетлари шу мақсадни кўзлаб махсус анализ группаларини туздилар, меҳнаткашлардан тушаётган саволларни мунтазам ўрганмоқдалар, социологик савол-жавобларнинг натижаларидан фойдаланмоқдалар. Аммо ҳали бу соҳада кўп иш қилиниши керак.

Назаримизда илғор тажрибани умумлаштириш соҳасидаги интенсив иш ҳам, мунтазам илмий тадқиқотлар ҳам идеология кадрларини тайёрлаш даражасига ижобий таъсир қилади, тарбия проблемаларини энг самарали ҳал этиш йўлларини дадил ижодий излашга кўмаклашади. КПСС Марказий Комитетининг «Белоруссия партия ташкилотида идеология кадрларини танлаш ва тарбиялаш иши тўғрисида»ги қарорида бу хусусда аниқ-равшан йўл-йўриқлар берилган. Марказий Комитетнинг журналист кадрлар тўғрисидаги қарори билан бирга бу қарорда идеология кадрлари билан ишлашнинг бутун бир системаси белгилаб берилган.

Яқинда партия Марказий Комитети «Раҳбар партия ва совет кадрларининг ғоявий-назарий савиясини ва амалий малакасини ошириш системасини янада такомиллаштириш тўғрисида» қарор қабул қилди. Бу қарорда кўзда тутилган тадбирлар барча партия ходимларига, шу жумладан идеология кадрларига ҳам тааллуқлидир. Бу қарорнинг бажарилиши ижтимоий ҳаётнинг ҳамма соҳаларига раҳбарлик савиясини анча ошириш, коммунистик тарбияни йўлга қўйишни ҳамма жойда яхшилашга, бу ишдаги комплекс ёндашишни ривожлантиришга кўмаклашиши шубҳасиз.

Тарбия ишига комплекс ёндашишни ўзлаштириш ва ҳамма жойда қарор топтириш — қисқа муддатли иш эмас. Партиянинг тарбия соҳасидаги сиёсатининг илмий асосланган ифодаси бўлмиш комплекс ёндашиш янги инсонни камол топтириш соҳасидаги бутун фаолиятни ташкил этишнинг методологик базаси бўлиб қолиши учун қунт билан кўп меҳнат қилиниши лозим. Идеология кадрларининг тинимсиз ижодий изланиши, илм-фан ютуқларида доимо фойдаланиши, тарбия ишининг ҳамма бўғинларида ва ҳамма муассасаларида унинг самарадорлигини ошириш учун курашиши — шуларнинг ҳаммаси ўнинчи беш йилликнинг улуғвор планларини, коммунизм бинокори ва коммунистик жамият аъзоси бўлган янги инсонни тарбиялаб, вояга етказиш ишида КПСС XXV съезди ўртага қўйган мураккаб ва масъулиятли вазифаларни бажаришнинг зарур шартларидир.

Г. СМИРНОВ,
Фалсафа фанлари доктори.

(«Правда», 14 сентябрь).

КРЕМЛДА ҚАБУЛ

КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, СССР Министрлар Совети Раисининг биринчи ўринбосари К. Т. Мазуров 14 сентябрь куни Кремлда ГБСП Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, ГДР Министрлар Совети Раисининг биринчи ўринбосари Г. Миттагни қабул қилди. Самимий, дўстона вазиятда ўтган суҳбатда Совет Иттифоқи билан ГДРнинг иқтисодий ва илмий-техникавий ҳамкорлиги масалалари муҳокама қилинди.

Шу куни СССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари, СССР Министрлар Совети Фан-техника давлат комитетининг раиси В. А. Кириллин билан Г. Миттаг ўртасида суҳбат бўлиб ўтди.

Суҳбатларда ГДРнинг СССРдаги элчиси Г. Отт иштирок этди. (ТАСС).

«ИНТЕРКОСМОС» ПРОГРАММАСИГА МУВОФИҚ

14 сентябрь куни Москвада «Интеркосмос» программасида қатнашувчи мамлакатлар гражданларининг совет космик кемалари ва станцияларида учиши тўғрисидаги масала юзасидан маслаҳатлашувлар бўлиб ўтди. Маслаҳатлашувларда БХР, ВХР, ГДР, Куба Республикаси, МХР, ПХР, РСР, СССР ва ЧССР делегациялари қатнашди.

Қардошларча ҳамкорлик ва ҳамжиҳатлик руҳида ўтган маслаҳатлашувлар давомида «Интеркосмос» программасида қатнашувчи ҳамма социалистик мамлакатларнинг гражданлари совет космик кемалари ва станцияларида учишда совет космонавтлари билан бирга 1978 йилдан 1983 йилгача бўлган даврда қатнашадилар, деб келишиб олинди, шунингдек Ю. А. Гагарин номидаги космонавтларни тайёрлаш марказида уларнинг машқларини бошлаш муддатлари белгиланди.

Маслаҳатлашувларда қатнашган ҳамма делегациялар «Интеркосмос» программасида қатнашувчи социалистик мамлакатлар вакилларининг космосга учишини ташкил этиш ташаббусини бошлаганлиги учун Совет Иттифоқига миннатдорчилик билдирдилар.

(ТАСС).

ПЛАНЕТАМИЗДА

ЧИЛИ КОММУНИСТЛАРИ Л. И. БРЕЖНЕВГА ТАШАККУР АЙТМОҚДАЛАР

МЕХИКО, 14 сентябрь. (ТАСС). Чили Компартияси раҳбарлигининг бу ерда тарқатилган баёнотида бундай дейилади: КПСС Марказий Комитети Бош секретари Л. И. Брежневнинг Чили Компартияси Бош секретари Луис Корвалан туғилган кунга 60 йил тўлиши муносабати билан унга йўллаган табрикномасини биз ғоят тўлқинланиб ва самимий миннатдорчилик туйғуси билан кутиб олдик. Бу мактуб КПСС ва бутун совет халқининг чили халқи билан бирдамлигини, ҳаяжонли дўстлик ва самарадорлик нишоналарида кун сайин намоён бўлиб турган бирдамликни яққол ифодалади.

Ўртоқ Л. И. Брежнев ўртоқ Корвалангa хос бўлган ватанпарвар ва интернационалист бўлишдек буюк фазилатларни таъкидлаб ўтди.

СССР Олий Совети Президиуми ўртоқ Корвалании Ленин ордени билан мукофотлаб, шу тариқа ўзининг бутун умрини халқимиз манфаатлари учун, империализмга, фашизм ва реакцияга қарши курашга бағишлаган курашчига муносиб баҳо берди.

Луис Корвалан бир вақт келиб ўртоқ Л. И. Брежневнинг мактуби учун ва СССР Олий Совети Президиумининг улуғ Ленин номидаги орден билан мукофотлаганлиги учун уларга шахсан миннатдорчилик билдириш имкониятига эга бўлишига умид қиламиз.

Биз Л. И. Брежневнинг мактубида партиямиз ва халқимиз билан юксак бирдамлик намойиш қилинганлиги учун Чили ичкарисида, шунингдек унинг ташқарисида курашаётган партиямизнинг ҳамма аъзолари номидан, Луис Корваланнинг кураш-дош барча ўртоқлари номидан энг чуқур ташаккуримизни изҳор этамиз, деб таъкидлайди партия раҳбарлиги.

Биз фашизм томонидан таъқиб этилаётган ҳамма кишиларнинг тимсоли бўлиб қолган Чили Компартиясининг Бош секретари, халқимиз озодлиги учун толмас курашчи ўртоқ Луис Корвалан Ленин ордени билан мукофотланишдек олий шарафга сазовор бўлганлиги учун ташаккур изҳор қиламиз.

БМТ БОШ АССАМБЛЕЯСИ СЕССИЯСИГА

21 сентябрда Бирлашган Миллатлар Ташкилоти Бош ассамблеясининг XXXI сессияси очилиши муносабати билан СССР Министрлар Совети КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, СССР ташқи ишлар министри А. А. Громико бошчилигидаги СССР делегациясини тасдиқлади.

Украина ССР Министрлар Совети республика ташқи ишлар министри Г. Г. Шевель бошчилигидаги УССР делегациясини тасдиқлади.

Белоруссия ССР Министрлар Совети республика ташқи ишлар министри А. Е. Гуринович бошчилигидаги БССР делегациясини тасдиқлади.

(ТАСС).

СССР ВА ГВИНЕЯ РЕСПУБЛИКАСИ ДЎСТЛИГИ МУСТАҲКАМЛАНМОҚДА

ҲАМКОРЛИК САМАРАСИ

Гвинея Республикасида мамлакат парламенти аъзоларининг Совет Иттифоқига қилган визити натижалари зўр мамнуният билан кутиб олинди. Мамлакат қонун чиқарувчи йиғилишининг раиси ўринбосари Абубакар Дукуре бошчилигидаги делегация яқинда Совет Иттифоқида бўлди. Маҳаллий матбуот бу визит Совет — Гвинея ҳамкорлигини ҳар тарафлама ривожлантиришда муҳим босқич бўлади, деб ҳисобламоқда. Африкадаги ёш давлатнинг миллий мустақиллигини мустаҳкамлаш, унинг экономикаси ва бошқа соҳалари учун миллий кадрлар тайёрлаб беришда Совет Иттифоқи қўшаётган ҳисса алоҳида таъкидланади.

Гвинея тарихида биринчи марта қурилган боксит қазиб оладиган комплекснинг қурилиши Совет — Гвинея ҳамкорлигининг рамзи бўлиб қолади. Бу корхона республикада биринчи бўлиб йиллик планни бажарди. Бу ерда ҳозирнинг ўзидаёқ 4 миллионга яқин руда қайта ишланди.

— Совет ва Гвинея мутахассисларининг ҳамкорликда ишлаши, — дейди АПН мухбирига комплекснинг бош директори М. Туре, — катта ютуқлар келтирмоқда. Бизнинг коллективимизда меҳнатга янгича муносабатда бўлиш хислатлари уйғонди. Меҳнат унумдорлигини ошириш, планларни ошириб бажариш, техникадан унумли фойдаланиш учун мусобақа кун сайин кучайиб бормоқда.

Конакри радиоси коллективнинг янги ташаббусларига бир қатор эшиттиришлар бағишлади. Бу эшиттиришларда нокапиталистик тараққиёт йўлидан бораётган республиканинг муваффақиятлари, Гвинея халқи ҳукуматнинг қарорларини муваффақиятли бажариш учун фидокорона меҳнат қилаётганлиги ҳикоя қилинади.

ТЕРИМ МАШИНАЛАРИГА КЕНГ ЙЎЛ!

МАЖБУРИЯТ БАЖАРИЛДИ

ҚОРАКЎЛ («Совет Ўзбекистони» мухбири). Районда хушхабар тарқалди. Қуш учса қаноти, одам юрса оёғи куядиган Ойдинкўл массивида 20 гектар ер очиб, бу йил биринчи марта чигит экқан «Бухоро» колхозининг Нарзулла Жумаев бошлиқ бригадаси азамат пахтакорлари областда биринчи бўлиб ўз зиммаларига олган социалистик мажбуриятларини бажарганликлари ҳақида ғалаба рапортига имзо чекишди. Меҳнатсевар бригада пахтакорлари қўриқ ернинг ҳар гектаридан 20 центнердан ошириб «оқ олтин» олишди. Ҳали далада ҳосил кўп. Ўз имкониятларини чамалаб чиққан азаматлар мажбуриятга қўшимча равишда яна ҳар гектар ердан 12 центнердан ҳосил кўтаришга аҳд қилишди.

Районнинг «Москва» колхози деҳқонлари ҳам бутун кучни пахта йиғим-теримига сафарбар этишган. Замонбобо чўлидан қарийб 30 гектар ер очиб, мўл ҳосил етиштирган Довур Саноев бошлиқ бригада коллективи ҳам маррага етиб келди. Давлатга 46 тоннадан ортиқ чўл пахтаси армуғон этилди. Хўжаликнинг Отахон Ҳамдамов, Мамат Ғаниев, Хушнафас Норбоев ўртоқлар бошлиқ бригадалари ҳам рапорт бериш арафасида туришибди. Умрзоқ Ҳасанов, Раҳмон Имомов, Итолмас Давронов сингари ишчан механизаторлар «пўлат этак»лардан ҳар куни 9—11 тоннадан ошириб пахта бўшатишяпти. Районнинг «Октябрь», «Бухоро», «Москва», Ленин номли ва Киров номли колхозлари ҳар куни 2-2,5 процентдан ошириб «оқ олтин» етказиб беришяпти.

Ҳ. ҚОДИРОВ.

МАРРА—40 ЦЕНТНЕР

АНДИЖОН ОБЛАСТИ. Ленин районидаги Энгельс номли колхоздан Абдуқаҳҳор Холдоров бошлиқ бригада планни бажарди. 35 гектар ердан 20 центнердан пахта териб топширилди.

Шу райондаги «Победа» колхозининг Ваҳобжон Ҳакимов бошлиқ бригадасида эса 30 гектар ернинг ҳар гектаридан 19 центнердан пахта йиғиб-териб олинди. Коллектив ҳосилдорликни 40 центнерга етказмоқчи.

Э. МАДИЁРОВ.

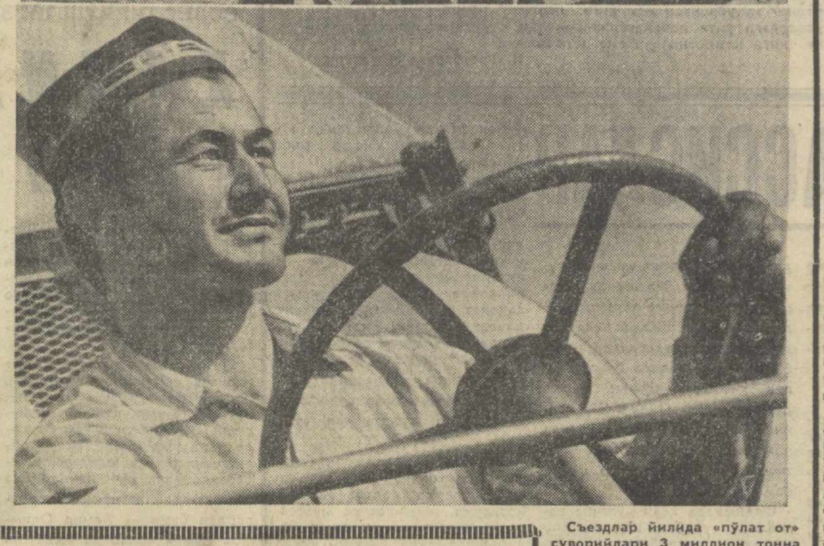

Съездлар йилида «пўлат от» суворийлари 3 миллион тонна «оқ олтин»ни агрегатлар бункеридан тўкиб, республикамиз улкан хирмонига барака киритишга аҳд қилганлар. Улар ваъдага вафо қилиш учун ўз агрегатларини шайлаб турибдилар. Кўпгина хўжаликларда машина теримига старт берилди.

Машина теримини муваффақиятли ўтказишда дефолиация катта роль ўйнайди. Ҳозир бу муҳим агротехника тадбири ҳамма жойда юксак уюшқоқлик билан олиб бориляпти. Пахтазорларда дефолиация қиладиган агрегатлар унумли ишлатилаётир. Айни пайтда ҳаво лочинлари пахтазор осмони узра учиб дефолиация қилишда қатнашишяпти. Анъанавий дўстликка биноан Қозоғистон граждан авиацияси бошқармасидан 300 га яқин экипаж республикамиз пахтакорларига ёрдамга келишди. Улар дефолиацияни қисқа муддатларда ўтказишда фаол иштирок этаётирлар. Суратларда: (юқорида) самолёт командири В. Бабарикин, совхоз бош агрономи М. Қодиров, иккинчи учувчи П. Ли ва звено командири Қ. Самбетбаев ўртоқлар Мирзачўл районидаги «Россия» совхози далалари картаси билан танишмоқдалар. Пастда эса Жиззах районидаги «Москва» колхозининг илғор механизатори А. Ҳошимов. У бу йилги мавсумда 220 тонна пахта териш мажбуриятини олган.

В. Малгачев (ЎзТАГ). ва Е. Ботиров фотолари.

МЕХАНИЗАТОРЛАР МУСОБАҚАСИ

КАТТА СИНОВ АРАФАСИДА

Бир неча йилдирки, хўжалигимизда етиштирилган пахта ҳосилининг 79-80 проценти машинада териб олинади. Давлатга юқори сифатли «оқ олтин» топшириб, катта даромад қилинади. Об-ҳаво ноқулай келган ўтган йили ҳам машина теримини 70 процентдан камайтирмадик. Бригадамизда эса ялпи ҳосилнинг 75 проценти машинада териб олинди. Мен бултурги мавсумда машина бункеридан 200 тонна пахта тўкдим.

Ўнинчи беш йилликнинг биринчи йилида меҳнатимиз янада унумли, баракали бўляпти. Механизаторлар сувчилар билан ҳамкорликда меҳнат қилиб, ҳар бир гектарда, ҳар бир картада социалистик мажбуриятга яраша ҳосил етиштиришга улкан ҳисса қўшдилар. Биз КПСС Марказий Комитети Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежневнинг Қозоғистон партия-хўжалик активи кенгашида сўзлаган нутқини қониқиш билан кутиб олиб ва ўрганиб, пахта ҳосилини муддатидан олдин, сифатли ва сира нобуд қилмай йиғиб-териб олишга аҳд этдик. Ҳосил тақдири механизаторларга боғлиқ эканлигини жуда яхши тушуниб, оширилган мажбурият қабул қилдик. Колхозимиз бўйича ҳар гектар ердан пландаги 29,5 центнер ўрнига 40 центнердан хирмон кўтаришга қарор берилди. Бригадамиз 122 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 45 центнердан пахта топшириш, ялпи ҳосилнинг 90 процентини машинада териб олишга бел боғлади. Мен ўзим бу йилги мавсумда «Ўзбекистон» маркали агрегат билан 400 тонна пахта териб беришга ваъда қилдим ва қўшни «Правда» колхозининг механик-ҳайдовчиси Маҳмуд Тоштемировни мусобақага чақирдим. Касбдошларимдан Р. Сонибоев, У. Мамарасулов, М. Зиёдуллаев каби илғор механик-ҳайдовчиларнинг ҳар бири икки юз тонна ва ундан кўпроқ пахта териш мусобақасига қўшилдилар.

Колхоз техника паркида 24 та терим машинаси бор. Йиғим-терим олдидан ҳамма терим агрегати сифатли ремонтдан чиқарилди. Барча кўсак узиш ва чувиш машинаси мавсумга тахт қилиб қўйилди. 1100 гектар майдонда дефолиация 20 сентябргача тугалланади. Машина терими ҳам сентябрнинг иккинчи ўн кунлигидан оммавий равишда бошлаб юборилади. Колхоз правлениеси ва партия комитети пахта тайёрлаш планини 15 иш кунида, социалистик мажбуриятни узоғи билан 15 октябргача бажаришни қатъий белгилади. Мавсумда ҳар бир терим агрегати иш унумининг ўртача 165 тоннадан бўлиши юзасидан конкрет график тузилди.

Терим машиналаридан самарали фойдаланиш учун бир қанча муҳим чора-тадбирлар кўрилди. Энг аввало, «зангори кема»лар икки сменада ишлайди. Уларнинг ишлаши группа усулида ташкил этилди. Кўчма ремонт устахонаси уюштирилди. Энг муҳими, далалар машина теримига алоҳида тайёрланяпти. Машина теримига ажратилган карталарнинг атрофларида 11-12 метр кенгликда бурилиш жойлари тайёрланяпти. Ана шу жойлардаги ғўзалар ҳосили олиниб, ўрнида чизел юритилади, сўнг устидан оғир мола босилади. Шундай қилиб, машинанинг қайта эгатларга бирдан оралаб кетиши ва бир грамм ҳам пахтанинг нес-нобуд бўлмаслиги учун бошқа тадбирлар кўрилди.

Кўп йиллик тажрибадан маълумки, машинадан мумкин қадар унумли фойдаланиш, уни бошқарадиган механик-ҳайдовчига боғлиқдир. Кўп пахта тераман, деган механик-ҳайдовчи машинани ҳар доим кузатиб бориши, хусусан, унинг шпинделларини вақти-вақтида тозалаб туриши шарт. Мен ҳар куни, ишдан кейин вақт ажратиб, шундай қиламан. Борди-ю, кун бўйи ишлатилиб, шпинделлардаги ифлослик шу ҳолича қолдирилса, унда эрталабгача шира қотиб қолади. Ишга киришиш олдидан уни тозалаш қийинлашади. Бекорга талай вақт сарф бўлади. Қисмлар яхши тоза бўлмайди. Оқибатда машинанинг ишдан чиқиб қолиши ҳеч гап эмас.

Яна муҳим вазифалардан бири шуки, машина оралаётган пайкал бегона ўтлардан тозаланиши лозим. Эгатлардаги битта-ярим бегона ўт ҳам машина теримига катта халақит етказади. Бизнинг колхозда дефолиация олдидан ҳар бир карта бегона ўтлардан батамом тозаланди, бегона ўтнинг бўлишига мутлақо йўл қўйилмайди. Бригада пайкаллари ва машина теримига ажратилган карталар дефолиация бошлашдан аввало махсус комиссия орқали текширилиб, агрономлар томонидан ҳужжатлаштирилади.

Далалар дурдонасини йиғиб, тонна-тоннали баланд бунтлар яратиш, тўқимачилик саноатимизни сифатли пахта билан таъминлаш кўп қатори биз механизаторларнинг муқаддас бурчимиздир. Мен мавсумда олган социалистик мажбуриятимни шараф билан бажараман.

Олим БОТИРОВ,

Самарқанд область, Иштихон районидаги «8 Март» колхозининг механик-ҳайдовчиси, СССР Олий Советининг депутати.

ВАЪДА ҚАТЪИЙ

Шомурод Аллаев бошлиқ бригадада кўп йиллардан бери механизатор бўлиб ишлайман. Чигит экиш, ғўза қатор ораларини культивация қилиш, озиқлантириш, суғоришга эгат олиш, ғўзани машина билан чеканка қилиш каби ишларни бир ўзим бажараман. Етиштирилган ҳосилнинг асосий қисмини машинада териб бераман. Бригадамиз ҳосилдорлик бўйича бултур колхоздагина эмас, Иштихон районидаги пахтачилик бригадалари орасида илғор ўринни эгаллади. Гектаридан 42,5 центнердан хирмон кўтаргандик. Бунга агротехника тадбирларини изчиллик билан амалга ошириш, шу жумладан, чигитни қўш қаторлаб экиш туфайли эришилганди.

Бригада аъзоларимиз жиззахлик чўлқувар Расул Ҳайдаров ташаббусига қўшилиб, бу йил 95 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 50 центнердан пахта етиштириш мажбуриятини олдилар. Ҳамма майдонда ҳар йилгидек қўш қаторлаб, «Тошкент-1» нави ўстирилди. Бу — уруғлик пахта ҳисобланади. Терим бошланди. 80 тонна уруғлик пахтани қўл билан териб олиб, кеча дефолиацияни бошладик. Буни икки-уч кунда, «ОВХ-14» аппарати орқали ўтказамиз.

Колхоз правлениеси ғўзаси қўш қаторлаб жойлаштирилган қўшни Холмўмин Одилов бошлиқ бригададан уч картали 53 гектар майдон ажратиб берди. Демак, ҳар икки бригадада менга бириктилган майдон 145 гектар бўлди. Ана шу уруғлик пахта майдонидан машина билан 350 тонна «оқ олтин» териб беришга ваъда қилдим. Районимиздаги «8 Март» колхозининг механик-ҳайдовчиси, СССР Олий Совети депутати Олим Ботиров билан мусобақалашдим.

Колхозимиз йирик хўжалик бўлиб, бу йил 2127 гектар ерда пахта етиштирди. Бунинг 600 гектарига қўш қаторлаб чигит экилган. Кенг ва қўш қаторлаб экилган майдонлар учун терим машиналари олинган. Мавсумда «зангори кема»ларнинг икки сменада ишлашини таъминлаш мақсадида ўнинчи синфни битирган 30 йигит-қиз алоҳида курсларда ўқитилиб, уларга механик-ҳайдовчилик гувоҳномаси берилди. Улар мавсумда сменадош бўлиб қатнашадилар. Мен ўзим ҳам янги механизаторлардан бирини шогирдликка олдим.

Машинада пахта териш тобора кўпайтириб борилмоқда. Колхоз бўйича ялпи етиштирилган пахтанинг 52 проценти 1974 йили машина билан териб олинган бўлса, ўтган йили бу рақам 68 процентга кўтарилди. Ўнинчи беш йилликнинг биринчи йилида колхозимиз ҳам, районимиз ҳам ҳосилнинг камида 80 процентини машинада теришга қарор қилди. Шу муносабат билан 31 та «зангори кема» тахт қилинди. Ҳар бирига иккитадан трактор тележкаси ажратилди. Терим машиналаримизнинг кўпи «Ўзбекистон» маркали. Ҳар бири билан мавсумда ўрта ҳисобда 180 тоннадан кўпроқ пахта териб олишга тўғри келади. Биз энди беш йилдан бери шаҳарлик ёрдамчиларсиз бутун ҳосилни ўз кучимиз билан йиғиштириб оляпмиз. Бу йил ҳам худди шундай қиламиз. Машинага қаттиқ суянган ҳолда иш тутяпмиз.

Съездлар йилида шундай юксак мажбурият олган эканмиз, бунга ,албатта, эришамиз. Шу мақсадда машина теримига йил бошидан буён ҳозирлик кўрмоқдамиз. Машина теримига ажратилган ҳар бир гектар ва ҳар қайси карта ғўзаси машинабоп қилиб парвариш қилинди. Чеканка ўз вақтида, агротехника жиҳатдан қулай муддатларда ўтказилди. Деярли ҳамма карталарда қўшимча чеканка қилинди, ён шохлари ҳам чеканкадан чиқарилди. Кейинги суғоришларда «шарбат» оқизиш янада кучайтирилди. Шундай қилиб, кўсаклар тўла етилиши таъминланди.

Ғўзанинг баргини туширишга ҳар йилдагидан эртароқ киришилди. Биринчи навбатда янгидан ўзлаштирилган 200 гектар ердаги ғўза дефолиация қилинди. Машина теримига ажратилган 1800 гектар ердаги ғўзадан 1150 гектарида дефолиацияни ўз кучимиз, яъни «ОВХ-14» маркали аппарат билан ўтказишни лозим топдик. Бунда дарахтлар орасидаги ва кичик карталар ҳам яхши сифатли дефолиация қилинади. 8 та аппарат тўла қувват билан ишлаши таъмин этилди. Шу билан бирга машина терадиган карталарнинг четлари, ўқариқлар, кичик суғориш шохобчалари яхшилаб текисланди.

Колхоз правлениеси, партия ва касаба союз комитетлари механик-ҳайдовчилар орасида меҳнатни ташкил этишга катта эътибор бермоқдалар. Илғор механик-ҳайдовчилар учун учта мукофот, ҳар беш кунлик учун вимпел билан 15 сўмдан пул мукофоти белгиланди. Ҳосилнинг 90 процентини машинада теришга эришган бригадалар учун 250 сўмлик, 85 процентини терганлар учун 200 сўмлик бешта мукофот ажратилди.

Маҳмуд ТОШТЕМИРОВ,

Самарқанд область Иштихон районидаги «Правда» колхозининг механик-ҳайдовчиси.

ДЕФОЛИАЦИЯ ҚАНДАЙ БОРМОҚДА?

Республика областларида ғўзани дефолиация қилишнинг бориши тўғрисида шу йил 15 сентябрга бўлган

МАЪЛУМОТ

Биринчи устун — областлар; иккинчи устун — бир кунда дефолиация қилинган майдон; учинчи устун — мавсум бошидан буён (планга нисбатан процент ҳисобида).

ТОШКЕНТ	8,9	183,4*
СИРДАРЁ	13,1	117,2*
ЖИЗЗАХ	12,9	106,2
Сурхондарё	7,2	70,2
Андижон	10,5	70,0
Қашқадарё	11,5	66,5
Наманган	10,7	65,2
ҚҚ АССР	8,3	59,7
Бухоро	3,7	59,6
Хоразм	9,6	55,3
Самарқанд	3,5	31,7
Фарғона	6,0	19,6
Республика бўйича:	8,7	75,3

* Маълумот аниқланган.

ЧЎЛ ДУРДОНАСИ

«Қирққизобод» Тўрткўл районида янги ташкил қилинган хўжаликлардан бири. Колхоз деҳқонлари 1304 гектар пахта майдонининг ҳар гектаридан 42 центнердан хирмон кўтаришмоқчи. Бунга тўла асос бор. Чунки, уларнинг йил бўйи қилган фидокорона меҳнати бундан далолат бериб турибди.

Чаман-чаман очилган пахтазорларда теримчи қизларнинг қўшиқлари янграйди. О. Назарова, Қ. Омонова, С. Бессенова сингари пешқадам теримчилар мавсумда 10-12 тоннадан пахта териш мажбуриятини олганлар. Улар ҳар куни колхоз хирмонига 120—130 килограммдан дур тўкишяпти. Колхоз бўйича кунлик топшириқ 1,5-2 баробар бажарилмоқда. Шунингдек, райондаги бошқа хўжаликларда ҳам пахта йиғим-терими қизғин.

Б. ДЎСТЖОНОВ.

МЕҲНАТНИ ШАРАФЛАЙМИЗ

Республикамиз далаларига олтин куз қадам қўйди. Миллион чаноқларда катта «оқ олтин» ҳосили очилди. Ҳамма пахта йиғим-теримига! Бугун Ўзбекистонда барча пахтакор! — Ҳозирги долзарб дамларнинг шиори шундай. Кун тартибида турган бу жанговар шиор республика маданият ходимлари қалбида қандай акс-садо беряпти? Улар 5 миллион 300 минг тонналик эл хирмони учун авж олган умумхалқ курашига нима билан ҳисса қўшадилар? Газетамиз мухбири шундай саволлар билан Ўзбекистон ССР маданият министри Ғайни Нажимович Нажимовга мурожаат қилди. Қуйида шу суҳбат тексти билан танишасиз:

— КПСС XXV съезди қарорларини амалга ошира бориб, шонли ўнинчи беш йилликнинг дастлабки йилида мўл-кўл пахта ҳосили етиштирган Ўзбекистон дала меҳнаткашлари шу кунларда йиғим-терим кампаниясини қизғин авж олдириб юбордилар. Бундай катта умумхалқ ҳашарига маданият ва санъат аҳли ҳар йилдагидек бу йил ҳам ўзининг муносиб улушини қўшишга қатъий аҳд қилган.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг шу йил 5 августда эълон қилинган «Республика колхозлари, совхозлари ва пахта тайёрлаш пунктларида 1976 йил пахта ҳосилини йиғиб-териб олиш ва давлатга топширишга тайёргарлик ҳақида»ги қарорида, жумладан, республика маданият ходимлари олдига ҳам муҳим вазифалар қўйилди. Министрлигимиз ана шу қарордан кейин махсус коллегия ўтказиб, пахта йиғим-терими мавсумида қишлоқ меҳнаткашларига намунали маданий хизмат кўрсатиш тадбирларини ишлаб чиқди. Бу тадбирларимиз XXV съезд қарорларини халқ оммаси орасида кенг тарғиб қилиш, уларни ишлаб чиқариш вазифаларини муваффақиятли амалга оширишга кенг сафарбар қилишни кўзда тутади.

Республикамиз пойтахти ва областларидаги 26 профессионал театр, шунингдек, концерт ташкилотлари, халқ театрлари, маданият уйлари қошидаги ҳаваскорлик коллективлари — барча-барчаси пахтакорлар хизматига киришиб кетдилар. М. Қориёқубов номли Ўзбекистон давлат филармонияси маъмурияти «оқ олтин» бунёдкорлари шарафига бағишланган катта программада «Санъат байрами» ўтказмоқда. 15 августда старт олган бу улкан санъат кўриги шу кунга қадар областнинг Бекобод, Бўка, Ўрта Чирчиқ, Оққўрғон, Тошкент районларининг стадионларида, маданият уйларида, пахта тайёрлаш пунктларида ва бевосита колхоз ва совхозларнинг дала шийпонларида бўлиб ўтди. Санъат байрамларида филармониянинг таниқли санъаткорлари, «Шодлик» ва «Гўзал» ансамбллари актив қатнашмоқда.

Бундан ташқари, сентябрь ва октябрь ойларида филармония солистларидан ташкил топган яна иккита концерт бригадаси областларга йўл олади. Маълумки, «Лазги» ансамбли яқиндагина Самарқанд шаҳрида ўтган область механизаторларининг уч ярим минг кишилик катта слёти қатнашчилари ҳузурида бўлиб, уларни ўз санъатларидан баҳраманд қилган эди. Бу ансамбль шу кунларда яна Самарқанд ва Сурхондарё областларининг хўжаликлари бўйлаб гастролга чиқишга ҳозирлик кўрмоқда. Филармониянинг «Шодлик» ансамбли Тошкент областидаги «Санъат байрами»дан кейин Сирдарё, Жиззах, ўзбек халқ чолғу асбоблари оркестри, хор капелласи Тошкент область пахтакорларига маданий хизмат кўрсатадилар. Шунингдек, «Ҳайтарма» ансамбли Самарқанд, Қашқадарё областларида, «Каягим» Тошкент ва Сирдарё области пахтакорлари ҳузурида ўз санъатларини намойиш этадилар.

Пахта йиғим-терими мавсумида қардош пахтакор республикаларга гастроллар уюштирилади. «Лазги» ансамбли ноябрь ойида Туркманистон ССРнинг Чоржўй области колхоз ва совхозларига, айрим концерт бригадалари Тожикистон ССР районларига боради. Айни пайтда Тожикистон ССР санъат усталари, Туркманистон филармониясининг Бобомурод Ҳамдамов бошлиқ концерт бригадаси эса республикамизга ташриф буюради.

Маълумки, октябрь ойининг иккинчи декадасида серқуёш ўлкамиз бу ерда ўтадиган РСФСР адабиёти ва санъати ҳафталиги қатнашчиларини кучоқ очиб кутиб олади. Ҳафталик иштирокчилари республикамиз областлари бўйлаб сафарга чиқадилар, жумладан, улар азамат пахтакорларимиз билан кўпгина учрашувлар ўтказадилар, улуғ рус халқининг шеърияти, қўшиқ ва куйлари пахтазорлар осмонида садо беради.

Шунингдек, куз ойларида ўлкамизда, Ленинград шаҳрининг «Разноцветные кибитки», Грузия ССР Филармониясининг «Фазис», «Орнано» вокаль-чолғу ансамбллари Украина ССР халқ артисти К. Огневалар гастролга келадилар. Қардош санъаткорларнинг гастрол маршрутлари Жиззах, Самарқанд, Фарғона, Наманган, Бухоро областлари бўйлаб ўтади.

Дала меҳнаткашларига маданий хизмат қиладиган бадиий коллективлар ва ижрочиларнинг репертуаридан бунёдкор меҳнат мавзуи ва меҳнат кишисини шарафловчи асарлар, шунингдек, совет, классик ва халқ қўшиқлари ҳамда рақслари кенг ўрин олган. Йиғим-терим мавсумида 300 дан ортиқ республика автоклублари ташкил этилиб, далаларга сафарбар этилади. Бундан ташқари қўшимча равишда яна 160 та агитбригадалар уюштириш мўлжалланмоқда.

Ҳозирги кунларда ҳаваскорлик коллективларидан ташкил топган 420 та автоклуб ҳам қишлоқ меҳнаткашларига фаол хизмат қиляпти. Улар дала шийпонларида пахта йиғим-терими кунларида 3 минг мартадан кўпроқ концерт кўрсатади.

Пахтакорларга хизмат кўрсатиш ҳақида гап кетар экан, шу ўринда Қашқадарё область маданият бошқармасининг бу соҳада бошлаган ташаббусини алоҳида таъкидлаш лозим бўлади. Бу областда медицина ходимлари, лекторлар группаси, савдо ходимлари ҳамда бадиий ҳаваскорлар коллективидан иборат махсус агит-коллектив ташкил этилди. Область партия комитети тасдиқлаган графикка асосан 10-12 та автомашина область хўжаликларига хизмат қилмоқда. Шу билан бирга бу областда районлараро бадиий ҳаваскорлик коллективлари алмашишга ҳам қарор қилинган. Масалан, йиғим-терим кунларида Шаҳрисабз районидаги Ленин номли колхознинг «Шодиёна» ансамбли Қамаши район колхоз ва совхозларида, Яккабоғ районидаги Калинин номли колхознинг «Гуллола» ансамбли Шаҳрисабз районига қарашли хўжаликларга хизмат кўрсатадилар.

Яна шуни таъкидлаш керакки, областларда «Халқ ансамбли» номини олган ҳаваскорлик коллективлари маълум хўжаликларни оталиққа олиб уларга йиғим-терим мавсумининг бошидан охиригача хизмат қиладилар. Масалан, Наманган областининг Чуст районидаги «Чуст тароналари» халқ ашула ва рақс ансамбли областнинг «Ўзбекистон», Энгельс номли, «Москва», 1-«Май» колхозларини, Бухоро областининг Ғиждувон районидаги «Оқ олтин» ашула ва рақс ансамбли шу райондаги Энгельс номли колхозни оталиққа олиб, колхоз клубларида, дала шийпонларида, бевосита пахта хирмонларида концертлар уюштирмоқдалар.

Пахта йиғим-терими мавсумида республикамизнинг оммавий кутубхоналари барча асосий тадбирларини дала шийпонларига кўчиради. Фақат Қашқадарё областининг ўзида 800 дан ортиқ кўчма кутубхоналар пахтакорларга хизмат қилади. Бошқа областларда ҳам юзлаб ана шундай кўчма кутубхоналар ташкил этилмоқда.

«Олтин қўлли» деган юксак таърифга сазовор бўлган ўзбек пахтакорлари йил бўйи фидокорона меҳнат қилиб, мўл-кўл «оқ олтин» етиштирдилар. Ана шу ҳосилни нес-нобуд қилмасдан тез ва сифатли йиғиб-териб олишда, она-Ватанга 5 миллион 300 минг тонналик улкан пахта хирмонини ҳадя этиш учун курашда азиз пахтакорларимизга яқиндан туриб кўмаклашиш, ҳар бир колхоз ва совхоз меҳнаткашига аъло кайфият, баланд руҳ бағишлаш маданият ва санъат ходимлари олдида турган бош вазифадир. Биз ана шу вазифани шараф билан адо этишга ҳаракат қиламиз!

МАШИНА ТЕРИМИ ҚИЗҒИН

ТОШЛОҚ («Совет Ўзбекистони» мухбиридан телефон орқали). Райондаги «Коммуна» колхозининг Марказий Фарғонага жойлашган бригадалари далаларида «зангори кемалар» пайкалларга кирди. Мавсумда 350—400 тоннадан «оқ олтин» териб бериш мажбуриятини олган дала гвардиячиларидан Холдорали Умаров, Мажид Ёқубов, Парпибой Каримов ўртоқлар ўнинчи беш йилликнинг дастлабки йили ҳосилини бункерлардан ағдардилар. Улар теримнинг дастлабки кунида ўз агрегатлари билан 8—10 тоннадан пахта териб бердилар. Шу куни Йигитали Юсупов бошлиқ бригада 60 гектар майдоннинг ҳар гектаридан қарийб 15 центнердан хирмон кўтариб, машина теримининг иккинчи кунидаёқ пахта териш йиллик планини адо этди. Бригада яна гектаридан 20 центнердан қимматбаҳо хом ашё йиғиб олишга қатъий аҳд қилган.

БАЛЛИ, ЧЕВАРЛАР

Ленинград районидаги «Социализм» колхозининг Маҳмуджон Абдуллаев бошлиқ бригадаси аъзолари пахта йиғим-теримида пешқадамлик қилишяпти. Улар 73 гектар ернинг ҳар гектаридан 60 центнерлик маррани кўзлашмоқда. Социалистик мусобақада бу бригада байроқдор бўлмоқда. Манзурахон Розиқова, Маликахон Эргашева, Қумрихон Ҳаитова сингари кўп минг килограммчи теримчилар кунига 130 килограммдан ошириб хирмонга дур тўкишяпти. Хирмонингизга барака, чевар теримчилар!

О. МАҲКАМОВА.

ШОЛИ—ДАВЛАТГА

Республика областлари ва Қорақалпоғистон АССРда шоли ўрими ва шоли тайёрлашнинг бориши тўғрисида 1976 йил 15 сентябрга бўлган

МАЪЛУМОТ

Биринчи устун — областлар; иккинчи устун — шоли тайёрлаш топшириғи; учинчи устун — тайёрланган шоли (тонна ҳисобида); тўртинчи устун — топшириққа нисбатан процент ҳисобида; бешинчи устун — бир кунда шоли ўриш; олтинчи устун — мавсум бошидан буён (экилганига нисбатан процент ҳисобида).

ҚҚ АССР	160000	982	0,6	0,5	2,3
Сурхондарё	14000	53	0,4	1,1	4,4
Хоразм	50000	2	—	1,4	3,3
Сирдарё	10000	—	—	1,1	7,7
Тошкент	32000	—	—	0,4	2,2
Андижон	—	—	—	—	—
Наманган	—	—	—	—	—
Фарғона	—	—	—	—	—
Республика бўйича:	266000	10,37	0,4	0,7	2,9

СУРХОНДАРЁНИНГ КУЗГИ ҒАЛЛА ДАЛАСИ

ТЕРМИЗ. Сурхондарё ғаллакорлари кузги ғалла экишга киришдилар. Бандихон массивидаги қўриқ ерларда барпо этилиб, бошоқли дон етиштиришга ихтисослаштирилган биринчи хўжалик — «Ғаллакор» совхозида бир неча ўн гектар майдонга дон экилди. Бу йил ана шу ерда уч минг тоннадан кўпроқ дастлабки ғалла ҳосили йиғиштириб олинди. Ўнинчи беш йилликда экин майдони анча кенгайтирилиб, ҳосилдорлик ҳам ортади.

Бошқа хўжаликларда ҳам ғалла майдонлари кенгайтирилмоқда. Умуман областда жами қўриқ ва партов ерларни ўзлаштириш ҳисобига келгуси йилда ғалла майдонини қарийб 20 минг гектар кенгайтириш мўлжалланмоқда. Бошоқли дон экиш учун ажратилган майдоннинг ҳаммасига кузги дон сепилади. (ЎзТАГ).

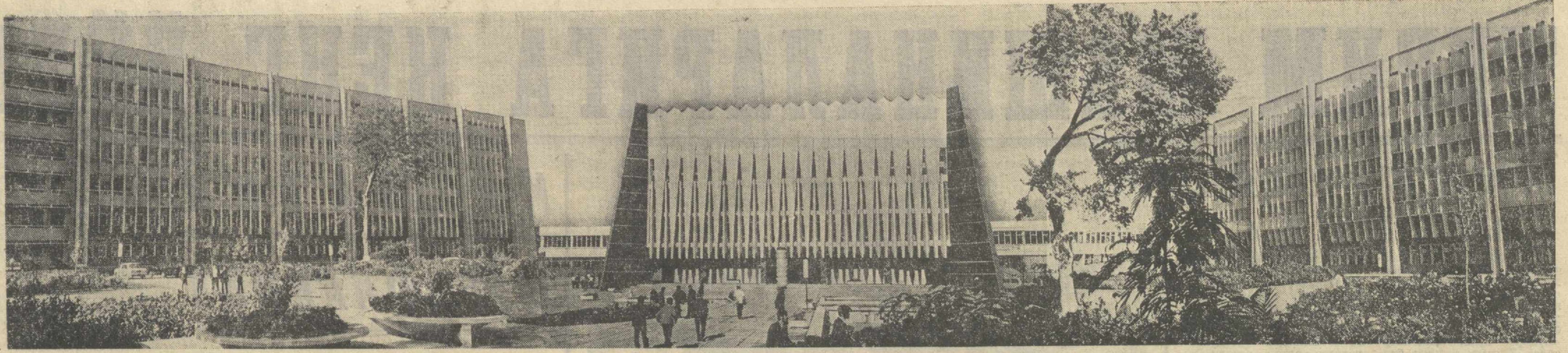

Тошкент ирригация ва қишлоқ хўжалигини механизациялаш инженерлари институтининг биноси янада кенгайтирилди. Бу ерда қурилган янги корпусларнинг дастлабкиси фойдаланишга топширилди. Шу йил охиригача ҳар бири 300 ўринга эга бўлган яна иккита лекцион зал ишга туширилади. 900 ўринли мажлислар залида шу кунларда иш қизғин олиб борилаётир. Институтнинг кутубхонаси ҳам янги корпусга кўчиб ўтади. Унда китобларни жойлаштириш ва тарқатиш ишлари техникавий усулда бажарилади. Янги корпуслардаги ўқув лабораториялари ҳам студентларга хизмат қила бошлади. Улар замонавий асбоб-ускуналар билан жиҳозланган. Суратларда: институтнинг янги комплекслари акс эттирилган.

И. Глауберзон фотолари.

ҲИСОБЧИ МУТАХАССИСЛАР

СССР Марказий статистика бошқармасининг ҳисоблаш бўйича ходимлар тайёрлаш ва малакасини ошириш Бош бошқармасининг ўқув тармоғи тузилганига 50 йил тўлди.

Улуғ Октябрь социалистик революциясидан сўнг ҳисоблаш ва назорат ишини қатъий йўлга қўйиш вазифаси турарди. Бунинг учун эса ўқитиш системасига эга бўлиш, унда мутахассис кадрлар тайёрлаш лозим эди. Россиядаги барча мавжуд хусусий ва жамоат ҳисоблаш-бухгалтерия курслари савдо ва саноат халқ комиссарлигига ўтказилди. Кейинчалик бу курслар Марказий Статистика Бошқармасининг кадрларни тайёрлаш Бошқармасига берилди. Бугунги кунда бу система ўзининг шонли эллик йиллик юбилейини кенг нишонламоқда.

Ярим аср мобайнида ўқув юртлари тармоқлари янада кенгайди. Ҳозирги вақтда барча иттифоқдош республикаларда 245 та ўқув комбинати, ҳисоблаш-бухгалтерия мактаблари ва қишлоқ ҳунар-техника билим юртлари бор. Фақат кейинги ўттиз йил (1945—1975 йиллар) ичида 3,5 миллион киши ўқишни тамомлаб чиқди. 1935—1975 йиллар мобайнида қарийб 4,2 миллион мутахассис тайёрланди.

Айниқса, кейинги йилларда операторлар, лойиҳачи механиклар ва ҳисоблаш машинаси программачилари тайёрлашга эътибор кучайди. Ўзбекистон ССР Марказий статистика бошқармасининг кадрларни тайёрлаш бошқармаси ўқув тармоғи қатор олий ўқув юртлари ва техникумлар билан ҳамкорликда халқ хўжалиги учун ҳисоблаш кадрлари ва механизациялашган ҳисоб бўйича ходимлар тайёрлаш, уларнинг малакасини ошириш каби муҳим вазифаларни муваффақиятли бажариб келяпти. Бу борада Тошкент область ўқув комбинати ва унинг Самарқанд, Андижон, Бухоро, Қўқон, Наманган шаҳарларидаги филиаллари амалга ошираётган ишлар диққатга сазовор.

Ўзбекистон ССР Қишлоқ хўжалиги министрлиги қарамоғидаги колхозлар ва совхозлар бухгалтерлари тайёрлаш бўйича бир йиллик Тошкент қишлоқ хўжалик мактаби бизнинг системага ўтказилгандан сўнг Хоразм, Сирдарё, Сурхондарё, Наманган областларида ҳам ана шундай мактаблар ташкил топди. Ҳозир бошқармамиз қошида ўн битта ўқув юрти бор. Шундан ўнтаси хўжалик ҳисобидаги ўқув юртларидир.

Тўққизинчи беш йилликда ўқитиш даражасини ошириш бўйича қатор муҳим тадбирлар амалга оширилди. Жумладан, дарсларнинг ғоявий-сиёсий мазмуни анча яхшиланди. Кўпгина ўқув планлари кўриб чиқилиб, янги программалар киритилди. Барча областлар мактабларида ўқитиш ўзбек тилида олиб борилиши назарда тутилиб, ҳамма ўқитиш ҳужжатлари ўзбек тилига таржима қилиняпти. Системамизнинг педагогик коллективлари кучи билан ўзбек тилида бухгалтерлик ҳисоботи бўйича бешта дарслик нашр этилди. Шу йилнинг ўзида Тошкент шаҳрида комплекс механизацияни ўқитишга бағишланган бир ойлик семинар бўлиб ўтди.

Олдимизда ҳали кўпгина вазифалар турибди. Шуни айтиш кифояки, республикамиз колхоз ва совхозларидаги 43 процентдан ортиқ бухгалтер ва тўқсон процент ҳисобчи махсус маълумотга эга эмас. Шу муносабат билан 1977—1979 йилларда Андижон, Бухоро, Самарқанд ва Урганч шаҳарларида областлараро ўқув комбинатлари ташкил этишга қарор қилинди. Бундан ташқари ўнинчи беш йилликда комплекс механизация ва ҳисобнинг илғор формалари бўйича ўзбек тилида ўндан зиёд янги қўлланмалар нашр этиш кўзда тутилмоқда.

Бизнинг мактабимиз халқ хўжалигининг юқори малакали мутахассис кадрларга бўлган талабини қондиришга, социалистик она-Ватанимизнинг ҳақиқий ватанпарварларини ва интернационалистларини тарбиялашга, коммунизм ишига садоқат билан хизмат қилишга даъват этилган. Ўнинчи беш йилликдаги муҳим вазифаларимиздан бири методик ва педагогик ишлар савиясини оширишдан, ўқитувчилар малакасини янада кўтаришдан иборат.

Шуниси қувонарлики, битирувчиларимизнинг аксарияти корхоналарда, колхоз ва совхозларда, ташкилот ва муассасаларда етакчи мутахассис бўлиб ишламоқда. Бугунги кунда ярим асрлик юбилейини нишонлаётган системамиз халқ хўжалиги учун мутахассислар тайёрлаш бўйича умумдавлат шохобчасининг муҳим ва ажралмас қисмига айланиб қолган.

А. ПИНХАСОВ,
Ўзбекистон ССР Марказий статистика бошқармасининг кадрлар тайёрлаш бошқармаси бошлиғи.

СОВЕТ ТУРМУШ ТАРЗИ

ҲАММАНИНГ ҲАВАСИ КЕЛАДИ

Янгиқўрғон республикамизнинг шимолий ва тоғлиқ районларидан ҳисобланади. Район территориясидаги Ўнгор, Почча-ота, Қоратоғ тоғлари ва Янгиқўрғон адирлари бора-бора қорли Чотқолга уланиб кетади.

Янгиқўрғоннинг мўътадил тоғ иқлими, шарқироқ сойлари, бепоён боғ-роғлари танга даво, умрга-умр қўшади, дейишади. Шунинг учун ҳам бу ерда узоқ умр кўраётганлар областнинг бошқа жойларига қараганда анча кўп. Яқинда биз ана шундай табаррук қариялардан бири — Хамид Олимжон номли колхозда яшаётган Бекмирза ота Холмирзаев ҳузурида бўлдик.

Бекмирза отанинг набираси колхоз бухгалтерияси ходими Долимжон бизни бобоси ёнига таклиф қилди. Биз отахон билан кўришдик, ҳол-аҳвол сўрашдик. Чой устида ширин суҳбат давом этди.

— Умрни оқар дарё деганлари тўғри экан, — деди отахон оппоқ соқолини ўйчан силаркан чуқур хаёлга ботиб. — Ёшим бир юз саккизга етибдики, туриб-туриб ўзимнинг ҳам ишонгим келмайди. Кечагина сарпойчан кўча чангитиб юрган бола эдик, бугун бир асрдан ошиб кетибмиз. Узоқ умримда не-не яхши ишларнинг ва не-не ҳақоратларнинг гувоҳи бўлмадим. Лекин, нафсиламбрини айтганда, ҳаётимнинг кўп қисми Шўро инқилобидан кейин ўтганига қувонаман. Инқилобдан кейин эл қатори биз деҳқонлар елкасига ҳам офтоб тегди, меҳнатимиз самарасидан баҳраманд бўлдик, хорлик-зорлик билмадик. Шу боисдан бўлса керакки, бир асрдан ўтсак ҳам белимиз букилмаяпти.

...Дарҳақиқат, Улуғ Октябрь революцияси Бекмирза ота хонадони учун ҳам бахт-саодат келтирди. Ота ўз оиласи билан Кушон қишлоғида тузилган колхозга биринчилар қатори аъзо бўлиб кирди. Коллектив хўжаликни тиклаш ва юксалтириш ишларида актив қатнашди. Ер чопди, чигит экди, узоқ йиллар сув етаклади, мироблик қилди. Саксон ёшга киргунча қўлидан кетмон тушмади, дала ишларида иштирок этди.

Ота фарзандларидан олти қизи барҳаёт. Катта қизи Ҳайрихон ая 67 ёшга кирди. Ундан кичиклари — Бузаҳро, Мавлуда опалар ҳам пенсионер. Ачахон опа 48 ёшда, илғор колхозчи. Рўзахон колхоз болалар боғчасининг мудираси. Кенжа қизи Тожихон 36 ёшда, кўп минг килограммчи теримчи. Отахоннинг умр йўлдоши Буойша хола тўқсон биринчи баҳорни қаршилади. Бекмирза отанинг элликка яқин невара-чевараси бор. Улардан 7 киши олий ёки ўрта махсус маълумотга эга.

— Узоқ умр кўриш омиллари нимада деб ўйлайсиз? — сўрадик суҳбат орасида.

Отахон узоқ сукут сақлаб қолди, кейин дона-дона қилиб жавоб қайтарди:

— Энг аввало, — ҳалоллик, тўғриликда. Киши ўзига ана шу икки хислатни сингдирса, тинч яшайди, қуруқ нон еб, сув ичса ҳам баданига мойдек синга беради. Қолаверса, яна бир омил — меҳнатда. Одам меҳнат билан тирик...

Асрни ортда қолдирган нуроний мўйсафидга ҳавас билан тикиламиз. Чиндан ҳам томирлари бўртиб турган, кафти кетмон дастасидан қадоқ бўлган қўллар ҳали мадордан қолмаган. Ҳа, бизни ҳамиша яхшиликка, эзгуликка ундовчи, замонамиз кўрки бўлган кексалардан бири — Бекмирза отага ҳамманинг ҳаваси келади. Ҳалол меҳнат ва покиза туйғулар билан кечган умр шундай бўлади.

О. ЖУМАНАЗАРОВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

Реклама ВА ЭЪЛОНЛАР

Телевидение

МАРКАЗИЙ ТЕЛЕВИДЕНИЕНИНГ «ВОСТОК» ПРОГРАММАСИ

10.00 — Янгиликлар. 10.10— Эрталабки гимнастика. 10.30 — Планета ёшлари. 11.30 — **Еттинчи ўқ** (бадиий фильм). 12.35 Концерт. 15.15 — Буюк бунёдкорлик кундалиги. 16.00 — Композитор Н. А. Римский-Корсаков (биринчи кўрсатув). 16.25 — Биз табиат билан танишамиз. 16.45 — Совет қонунчилиги асослари. 17.15 — Шахмат мактаби. 17.45 — Дўстимиз — Монголия. 18.15 — **Хоккей:** Канададаги халқаро турнирнинг иккинчи финал матчи (биринчи давр). 19.00 — Янгиликлар. 19.15 — Финал матчнинг давоми. 20.45 — Ўртоқ Цеденбал. 21.00 — «Сатирикон» саҳифаларида (телеспектакль). 22.00 — **«Вақт».** 22.30 — Спорт программаси. 23.35 — **Футбол: АЕК (Африка)** — «ДИНАМО» (Москва).

ЎЗБЕКИСТОН ТЕЛЕВИДЕНИЕСИНИНГ ПРОГРАММАСИ

11.30 — Ўқув кўрсатуви. 12.00 — Ҳужжатли фильм. 12.25 — Жамиятшунослик. 13.00 — **Ёввойи ит Динго** (бадиий фильм). 14.30 — Бадиий ўқиш. 15.05 — Д. Пристли. **«Энди кетаверишсин»** (телеспектакль). 18.30 — Қишлоқ ёшлари. 19.00 — «Прогресс» программаси. 19.25 — Буюк ва қудратли тил. 19.45 — **«Ахборот».** 20.00 — Кино оламида. 20.45 — Пахтазор — мардлар майдони. 21.00 — **«Ахборот».** 21.20 — Н. В. Гоголь. **«Ревизор»** (спектакль). 22.00 — **«Вақт»** (Москва). 22.30 — Спектаклнинг давоми.

ТОШКЕНТ ШАҲРИ ВА ТОШКЕНТ ОБЛАСТИ УЧУН ПРОГРАММА

19.05 — **Умр бир марта берилади** (бадиий фильм). 20.35 — Тошкент янгиликлари. 20.50 — Петродворец (телефильм). 21.10 — Кўча ҳаракати хавфсизлиги учун. 21.40 — Жаҳоннинг машҳур композиторлари: Клод Дебюсси.

Театр

МУҚИМИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУЗИКАЛИ ТЕАТРИДА — 16/IX да **Жон қизлар** (19.30).

ЎЗБЕК ДАВЛАТ «ЁШ ГВАРДИЯ» ДРАМА ТЕАТРИДА — 16, 17/IX да **Скапеннинг ҳийласи** (19.30).

ЦИРК

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА — **Шимолий Осетия АССРда хизмат кўрсатган артист ЭМИЛЬ КИО раҳбарлигида йирик иллюзион ревю гастроллари (19.30).**

Кино

ҚИШКИ БИНОДА

Қора қисқичбақа панжасида — НУКУС» (17, 19, 21), «ЧАЙКА», «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ», «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ» (жуфт соатларда, «ВОСТОК» (кундуз ва кечқурун).

Табор кўкка интилади — «ҚОЗОҒИСТОН» (12, 13, 17, 18, 19, 21), «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ», «ДРУЖБА» (кундуз ва кечқурун).

Қамал — САНЪАТ САРОЙИ (кундуз ва кечқурун).

Дарёдаги олма — «ЎЗБЕКИСТОН» (жуфт соатларда).

Пролетар диктатураси учун бриллиантлар — «ҚОЗОҒИСТОН» (14, 15, 20).

Алдаш — «НУКУС» (11.30, 14.15).

Оловли соҳил — НАВОИЙ номли (кундуз ва кечқурун).

●

В. И. ЛЕНИН НОМЛИ МЕҲНАТ ҚИЗИЛ БАЙРОҚ ОРДЕНЛИ ТОШКЕНТ ДАВЛАТ УНИВЕРСИТЕТИНИНГ ГЕОГРАФИЯ ФАКУЛЬТЕТИ шу йил

18 СЕНТЯБРЬ КУНИ СОАТ 17.00 ДА

университетни тамомлаганларнинг

АНЪАНАВИЙ УЧРАШУВИНИ УТКАЗАДИ

Адрес: Тошкент, Студентлар шаҳарчаси, ТошДУ, география факультети.

18 СЕНТЯБРЬ — СОВЕТ ГВАРДИЯСИ ТАШКИЛ ТОПГАН КУН

Совет халқи билан унинг шонли Қуролли Кучлари совет гвардиясининг 35 йиллигини нишонлайдилар. **Икки марта Совет Иттифоқи Қаҳрамони армия генерали И. И. Гусаковский** совет гвардияси қандай туғилганлиги ва душманларга қарши қандай жанг қилганлиги тўғрисида ТАСС мухбирининг илтимосига биноан ҳикоя қилиб беради:

ГВАРДИЯЧИ — ШОНЛИ НОМ!

Совет гвардияси Улуғ Ватан урушининг жанг майдонларида гитлерчи босқинчиларга қарши даҳшатли, қонли курашларда 1941 йилда туғилди. Қизил Армиянинг жанговар шон-шавкат ва ҳарбий маҳорат намуналарини кўрсатган энг яхши қўшилмалари совет гвардиясининг биринчи сафларида бўлишди. Масалан, 1941 йилнинг август ойида Белоруссияда ва Смоленск диёрида бўлган жангларда тўртта ўқчи дивизия — 100, 127, 153, 161-дивизиялар алоҳида ибрат кўрсатди. Олий бош қўмондонлик ставкасининг буйруғига биноан 1941 йилнинг 18 сентябрида ана шу дивизиялар 1, 2, 3, 4-гвардиячи-ўқчи дивизияларга айлантирилиб, гвардия байроқлари топширилди. Бош қўмондонликнинг буйруғида бу қўшилмалар жанговар ҳаракатларни яхши ташкил этишда ибрат кўрсатганликлари, шахсий составнинг жуда яхши маҳорати, бардамлиги, шавкати ва душманларга қарши курашда чексиз мардлиги таъкидлаб ўтилган эди.

Москва остоналарида армиямизнинг қишки ҳужумлари вақтида янги гвардиячи қисмлар вужудга келди. 1942 йилнинг бошида кўпдан-кўп ўқчи, отлиқ, танкчи, авиация ва артиллериячи қисмлар ҳамда бирлашмалар гвардиячи қисмлар ва бирлашмаларга айлантирилди. Шундан кейин денгиз гвардияси, гвардиячи мотоцикл бўлинмалари ва алоқа полклари вужудга келди.

Май ойида кўкракка тақиб юриладиган алоҳида «Гвардия» нишони ва «Гвардиячи» деган ҳарбий унвон таъсис этилди.

1943 йилнинг баҳорига келганда 300 дан зиёдроқ гвардиячи қисмлар ва қўшилмалар бўлиб, урушнинг охирида гвардиячи бирлашмаларнинг сони янада кўпайди. Реактив артиллерия гвардиячи эди, ҳарбий-ҳаво кучларида ҳар учта қисмнинг бири гвардиячи эди. Ҳарбий денгиз кучларида 78 та кема ва қисмлар гвардиячи унвонига сазовор бўлди.

Улуғ Ватан уруши йилларида, дейди И. И. Гусаковский, менга 112-танк бригадасига қўмондонлик қилишга тўғри келди. Бу бригаданинг жангчилари Москва остоналаридаёқ кўрсатган мардликлари ва бирдамликлари учун Қизил Байроқ ордени билан мукофотланган эди. Бригада Курск ёйидаги жангда гвардиячи унвонига сазовор бўлди. Бригада составидан 16 та Совет Иттифоқи Қаҳрамони етишиб чиқди. Бригада жангчилари урушнинг сўнгги босқичида — Висла—Одер операциясида ва гитлерчиларнинг мустаҳкамланган мудофаа марраси Мезерицкийни ёриб ўтишда алоҳида ибрат кўрсатдилар. Ана шу жанглардаги қаҳрамонлиги учун бригада танкчиларининг ҳаммаси орден ва медаллар билан мукофотланди.

Совет гвардияси! Бу яхшиларнинг яхшиси, энг моҳир, энг содиқ ва довюрак деган маънони билдиради! Лекин энг яхшилар сафида биринчи бўлиш фахрли ва икки ҳисса масъулиятлироқдир.

Совет жангчиларининг ҳозирги авлоди буни яхши тушунадилар. Улар кекса авлоднинг жанговар анъаналарини авайлаб асрамоқдалар ва кўпайтирмоқдалар. Бу йил ўтказилган «Кавказ» ва «Шимол» қўшинларининг машқлари совет жангчилари гвардияга тенглаша бориб, социалистик Ватан чегараларининг посбонлигида ҳушёр тураётганликларини кўрсатди.

Ахборот

БИЗГА ЁЗАДИЛАР

ЮРТИМИЗНИ БОҒ-РОҒЛАРГА БУРКАЙЛИК

КЎРКАМЛИК ОШИҚЛАРИ

НАМАНГАН. Бу ерда республика кўкаламзорлаштириш ходимларининг семинар-кенгаши бўлиб ўтди. Унда республика «Уззеленхоз» бошқармаси, Ўзбекистон ССР Коммунал хўжалиги министрлиги ва республика илмий-техника жамияти вакиллари, барча областлар ва Қорақалпоғистон АССР кўкаламзорлаштириш идораларининг мутахассислари иштирок этдилар. Кенгашда республикамизни тағин ҳам обод ва кўркам ўлкага айлантириш учун амалга оширилиши лозим бўлган тадбирлар ҳақида сўз юритилди, тажриба алмашинди.

Семинар қатнашчилари амалий машғулотларни наманганлик уста гулчиларнинг ишини ўрганиш билан ўтказдилар. Улар Катта Наманган канали бўйидаги «Оромгоҳ» дам олиш зонасини, «Атиргул» магазинини, «Мингчинор» массивини, Намангандаги шойи ва аврли газламалар комбинатларининг, машинасозлик заводининг гулзорларини бориб кўрдилар.

Мезбонларнинг ибратли иш тажрибаси кўпчиликда қизиқиш уйғотди. Шаҳардаги Ленин проспекти, Гагарин, Уйчи, Ленинград, Дўстлик, Навоий кўчалари саноат, қурилиш, транспорт, медицина, маориф ва алоқа ташкилотларига биркитилган. Ана шу коллективлар вакиллари бўш вақтларида ўз участкаларида ишлаб, гул ва дов-дарахтларни парваришлайдилар. Энг яхши участкалар шаҳар партия комитети ва шаҳар ижроия комитетининг кўчма Қизил байроқ, вимпель ва қимматбаҳо совғалари билан мукофотланади.

Т. СУЛАЙМОНОВ.

ЯНГИ АНЪАНАЛАР

ГАЗЕТА КОЛХОЗНИ ОТАЛИҚҚА ОЛДИ

АНДИЖОН. Область «Коммунист» газетасининг журналистлари пешқадам ижодий коллективларнинг ташаббусига қўшилиб, Балиқчи районидаги «Коммунист» колхозини оталиққа олишди. Редакция ходимлари ва колхоз аъзоларининг қўшма тантанали йиғилишида ўзаро ҳамкорлик шартномаси тасдиқланди.

Шартномада белгиланишича, журналистлар колхозда қишлоқ маданиятини юксалтиришда, дала меҳнаткашлари ўртасида сиёсий-тарбиявий ишларни намунали йўлга қўйишда, колхоз илғорларининг тажрибасини оммалаштиришда, маҳаллий матбуотнинг ролини оширишда колхоз правлениеси ва партия ташкилотига яқиндан ёрдам беришади. Колхоз ҳам ўз навбатида хўжаликнинг ҳамма тармоқларини ривожлантириш учун бутун имкониятларини ишга солади.

М. НОРХЎЖАЕВ.

ТУРЛИ КАСБ ЭГАЛАРИ

ЗАМОНАМИЗ ФАРҲОДЛАРИ

САМАРҚАНД. Бульдозерчиларни замонамиз фарҳодлари дейишади. Улар ҳамиша чўли-биёбонларга обиҳаёт етаклаётганлар, қўриқлар бағрида йил сайин кўпроқ экин майдонлари очиб, янгидан-янги боғу-роғларга замин яратаётганларнинг олдинги қаторида боришади.

«Узсельхозтехника» Пастдарғом район бирлашмасида илғорлар ҳақида гап бораудек бўлса, энг аввало Нурмуҳаммад Рўзиматовнинг номи тилга олинади. У 1948 йилдан бери шу коллективда. Аввал тракторчи, кейинчалик бульдозерчи бўлиб ишлаб келяпти. Райондаги «Эски анҳор», «Кетмончи», «Тўрт пахса» массивларини ўзлаштиришда актив иштирок этди. Тажрибали бульдозерчи кейинги йилларда «Память Ленина» колхозидаги чангалзор қўриқларни экин оборотига киритяпти. Н. Рўзиматов ҳар ойда пландаги 8-10 минг куб метр ўрнига 12-14 минг куб метр тупроқ ишларини бажариб, ойлик ва квартал планларини муддатидан олдин уддалаяпти. Самарадорлик ва сифат беш йиллигида вақтдан ўзиб меҳнат қилаётган моҳир бульдозерчи айни кунларда 1977 йилнинг биринчи квартали ҳисобидан сўнгги ишларни бажаряпти. Коллективда унинг издошлари кўпайиб бормоқда.

Н. ЭШҚУВВАТОВ.

ХЎЖАЛИКНИНГ ЯНА БИР ТАРМОҒИ

ҚИШЛОҚДА ҒИШТ ЗАВОДИ

ТОШКЕНТ. Бекобод районидаги Ойбек номли совхозда яқинда ғишт заводи қурилиб, фойдаланишга топширилди.

— Дастлаб ишимиз ҳадеганда юришиб кетавермади, — дейди завод директори О. Худойбердиев. — Коллективда ёшлар кўп. Улар ўз касбларини пухта эгаллаб олишгач, аҳвол ўзгарди. Кунига 10 минг донага яқин ғишт ишлаб чиқаряпмиз. Иш икки сменада ташкил этилган.

Ғишт заводининг меҳнатчилари йил охирига қадар бир миллион дона ғишт ишлаб чиқариш учун астойдил ҳаракат қилмоқдалар. Сафар Валиев, Рўзимат Сотиболдиев, Мухтор Давронов, Ҳамро Бобомуродов, Эргаш Шодиев каби илғор ишчилар бошқаларга ибрат бўляпти. Корхонада августда 250 минг дона ғишт ишлаб чиқарилди. Ғиштсозлар сентябрда бу маррадан ҳам ўзиш учун шижоат кўрсатиб меҳнат қилмоқдалар.

Т. УСМОНОВ.

* * *

Шунингдек, газетхонлардан **А. Қорабоев, К. Тўраев, Н. Султонова** (Наманган), **М. Тўйчиев, Г. Бекжонова** (Тошкент), **У. Ҳамдамов, М. Аҳмедов, С. Деҳқонов, Т. Исаев, Н. Қамбаров** (Фарғона), **Т. Юсупов** (ҚҚАССР), **Н. Ҳамидов, А. Нисоров** (Самарқанд), **Р. Сагитова, О. Хонназаров** (Сурхондарё), **С. Мўйдинов** (Андижон), **Р. Азимов, Д. Ҳалимова** (Бухоро) ва **Н. Крохин** (Челябинск)лар ҳам турли мавзуда редакциямизга хат-хабар йўллашган.

ИЗЛАНИШ ВА КАШФИЁТЛАР

ЧОРВАДОРЛАР ХИЗМАТИДА

Толмас заҳматкаш — шамол молдавиялик чорвадорларнинг дастёри бўлиб қолди. У сув тортиб чиқариш ва сувнинг шўрини ажратиб, республиканинг бир қанча хўжаликларидаги қўй-қўзиларини обиҳаётга қондирмоқда.

Чўпон икки минг бош қўйини суғориш учун қудуқдан бир ярим минг челакдан ошиқ сув тортиб чиқариши керак. Яқин атрофда насосни юргизгани электр линияси бўлмаса бу осон иш эмас. Шамол айни мана шу ҳолларда кишига кўмак бериши мумкин. С. Г. Лазо номли Кишинёв политехника институтининг олимлари бу ерда янги установкаларни синаб кўрдилар.

Олимлар установкага сувни чучуклаштирадиган электрон аппаратларни ҳам қўшдилар. Чунки, бу ерларнинг серминерал суви янги чорвачилик комплексларини қуришга тўсқинлик қилиб турарди. Установка эса бир кунда тонна-тонна сувни туздан тозалаб беради.

Эксперимент бундай парраклар ўрнатишга сарфланган ҳар бир сўм, улар ишга солинган дастлабки йилларда ёқ ўзини уч баравар қоплашини кўрсатди. Ҳозир Молдавия қишлоқ хўжалигига шу агрегатларни кенг кўламда жорий этиш программаси ишлаб чиқилмоқда. Ер суғоришда ҳам янги техникани синаб кўриш мўлжалланади. (ТАСС).

ҲОДИСА

ЖАСУРНИНГ ЖАСОРАТИ

Эрта тонгда Олатов чўққиларини булут қоплади. Кўп ўтмай кучли жала, кейин сел келди. Бир дақиқада ариқ ва жилғаларда сув кўпайди. Жанубий Фарғона канали тўлиб қирғоқларни «ялаб» оқарди.

Далада ишлаётган аёллардан бири ҳаяжон билан канал томон югуриб, ҳайқиради:

— Бахтиёр! Одамлар, қутқаринглар!...

Дала шийпонида ўйнаб ўтирган Бахтиёр канал томон кетганини пайқаган она ўғлидан хавотир тортиб додлаб келаётгани тўғри бўлиб чиқди. Бахтиёр сувга тушиб кетган экан.

Бу воқеадан воқиф бўлган Жасур сесканиб кетди. У ҳушёр тортиб ,каналга қараб югурди. Каналда қалқиб бораётган 5 яшар Бахтиёрни сув тобора қаърига тортарди. Жасур Тоҳиров ҳеч иккиланмай ўзини каналга ташлади. У сув оқимининг ғоят тезлигига қарамай тез, аниқ ҳаракат қилиб, Бахтиёр Тўраевни сув гирдобидан олиб чиқди.

Андижон область Марҳамат районидаги Свердлов номли колхоз аъзоси Ўлмас Тўраев оиласи фарзандларининг ҳаётини сақлаб қолгани учун қўшни Қирғизистон ССР Аравон районидаги Жданов номли мактабнинг юқори синф ўқувчиси Жасур Тоҳировга миннатдорчилик билдиришди.

Ш. РАҲМОНОВ,
милиция катта лейтенанти.

Редактор М. ҚОРИЕВ.

СОВЕТ УЗБЕКИСТОНИ

Орган ЦК Компартии Узбекистана, Верховного Совета и Совета Министров Узбекской ССР

БИЗНИНГ АДРЕС: 700.000, ГСП, Тошкент, ЛЕНИН проспекти; 41 * ТЕЛЕФОНЛАР

Коммутатор — 330249 дан 330258 гача
Эълонлар — 338142.

Р. 13354. Узбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси, Тошкент шаҳри Индекс 64583. В. — 217.